

ve bennünket, kitűzött célunkat elérve üdvös valótlé-
ölünk, — utódainktól pedig a' kivívott palmaért ad-
datni fogunk. Pécs, Kovács Károly.

Az augs. „Allg. Zeitung“ f. é. 317. számában
egy hosszú levél közöltetik a' Dunamellékről, mely-
ben a' védegyelet 's gyáralapító-társaság fölött tar-
tott sírbeszéd után, hazánk mostani helyzete 's anya-
gi érdekeink állása következőleg rajzoltatik: „Tér-
jünk ezzel az igazi magyar hazafiak panaszzózatá-
ra. „Vajjon tehát anyagi érdekeinkben csakugyan
egy lépéssel se menjünk előbbre; vajjon elszegénye-
désünk 's hitelnélküliségünk csökkenés helyett na-
ponként növekedjék? 's gyümölcstelenek é minden
eszközök, miket ellene fordítunk? „Igy panaszkod-
tak nem csekély számú jeles férfiak, midőn a' közgyü-
lést (a' gyáralapító egyelet utolsó közgyűlését) oda-
hagyák. Ha a' tárgy olly reménytelen 's kétségbe-
ejtő nem volna, bizonyára tartózkodandók nem va-
lánek azon hangtól, melyet a' tapasztaltak előadásá-
ban követének. Előttünk mi sem szentebb 's tiszte-
letre méltóbb a' megtört hazafi valóban érzett 's ala-
pos panasznál 's fájdalom-sajtólta könyénél hazája
sülyedése fölött. De istennek hála! e' ponton nem ál-
lunk, 's azon bajokozó, duló párt nélkül, mely min-
dent elront, a' mit kezébe vesz, 's nem bír tehetség-
gel annak helyébe legkisebb jót is állítani, egészen
máskép fogunk állani, mint jelenleg állunk. Mi itt
csak az anyagi statusgazdasági szempontnál aka-
runk híven maradni, nehogy a' tényleges mezőriül,
mellyen állunk, üres és gyümölcstelen politikai sze-
leverdiskedés terére vitessünk, melly mesterséget
elleneink örömet üznek, midőn dologhoz illőt mit
sem tudnak mondani, mi náluk gyakorlati tárgyaknál
nem épen ritkán szokott megtörténni. Kérjük leg-
elő: honnan van az, hogy a' magyarországi rontó
párttól származott rendszabályok az ország érdekei
kifejlesztésére teljességgel minden eredvény nélkül
maradtak? az e' végre telepített ültetvények közül
miért nem vert egyetlen sem gyökeret, 's annál ke-
vésbbé gyümölcsözött? Ennek okait következőkben
látjuk: 1) legtöbbek ezen megpendített, megkezdett,
de csakhamar ismét sírba dőlt teremtvények közül
sokkal inkább egy tévelyes ellenzéki szellemből,
mint igazi 's eléggé átvizsgált szükségből eredtek;
2) az eszközök a' szerföltött buzgalommal megra-
gadt célokhoz képest nem voltak arányban, 's igen
hamar beállt a' készség olly terheket viselni, mikhez
egészen más erők kívántattak, mint millyeket saját
gépezetök mutatni tudott; 3) a' helyett, hogy eleinte
mindjárt egyes tárgyakat iparkodtak volna tökélete-
sen 's teljes biztossággal magokékká tenni, minden
terv annyira szétárgzott 's óriási feladatokra irányoz-
tatott, hogy egyik a' másikat szükségkép megsem-
misítette; 4) valódi hazafiak, legfőbb tisztelekre méltó
személyiségek, férfiak — kik örömmel tettleg is
működnek, azaz pénzt és nem igérvényeket adnak,
a' színlalak mögött ülő vezetők által amaz isméretes
kérdő phrasigyártók által magokat az enthusias-
mus első hevében legjobb hittel elámitatni engedék.
Megcsalólvá részvétőket vagy egészen visszavonák
vagy alszégényből, hogy a' tapasztalt mystificatiót
nyíltan bevallani ne kénytelenítessenek, csak ha-
nyagszerűen, személyes érdek nélkül folytatták to-
vább szerepököt; 5) az ellenzék, honnan e' tervek
származtak, sohasem gondoskodott arról, hogy a'
kormány tanácsát vagy segedelmét magának bizto-
sítsa; sőt inkább mindjárt eleinte azzali minden e-
gyetértést kerülve, kijelentett ellenséges viszonyba
helyezkedett irányában, holott mégis Magyarország
anyagi javításában lényeges jobbra emelkedés egye-
dül a' kormányfői karöltés mellett lehetséges. Min-
tán kimutattuk, hogy azon vállalatok, miket az ellen-
zék szül, miért mennek mind öszszesen füstbe 's e-
gyebet sem hagynak magok után, mint üres pénz-
tárakat, mikből a' tartalom eltűnt — ki sem tudja ho-
va: — természetesen azt kérdik tőlünk: vajjon illy
módon az anyagi tér azon országban teljesen elár-
vult 's elhagyatott é? Örvendünk, hogy n e m m e l l e r-
lehetünk. Szerencsére az anyagi haladás biztosíté-
ka Magyarországon jelenleg ott fekszik, a' hol fe-
küdni kell — a' kormány kezében. Az ez által lé-
tesített rendszabályok ellen ugyan a' gyökeresdi fe-
ceség (Geschwätz), minden lehetségest megki-
sértett, de kivüle, valamint a' városi lakosok, ugy a'
többi megye közt is csekély viszhangra talált. A' fő-
ispánhelyettesek alkalmazása, kikre a' megyeérdek-
nek a' kormányfői öszszhangzásban leendő vezetése
bizott — (habár egyik vagy másik választás nem
felelt is meg a' várakozásnak) egészben véve jó ha-

tásnak mutatkozott. Eddigél az egészen makacs
véleményü 's gondolkozásu megyék most legjobb e-
gyetértésben vannak a' kormányfővel; valamint más
részről a' népszószólók már is lármáznak az elpártol-
lás miatt. Legjobb volt azonban, mit a' kormány az
ország érdekei kiismerésére tehetett, kinevezetése
gr. Széchenyi Istvánnak egy előbb sohasem létezett
osztály elnökévé, legközelebb tekintettel a' közle-
kedési eszközökre. Széchenyi István grófot Magyar-
országban visszafelé tartó elvekkal akarni bélye-
gezni annyit jelentene, mintha Angliában az öreg
Grey lordot antireformernek nevezték volna. De Szé-
chenyi grófnak, mint minden tisztán látó férfinak
az országban, kiket szenvedély nem vakít el, okvet-
len látnia kellett, mikép a' kormány épen Magyar-
ország irányában egy olly alkotványyszerű követke-
zetességi utra lépett, mellynél fogva ez a' birodalom
többi tartományaira sem maradhat visszahatás nél-
kül. Miért is a' kormányfő e' pályán kezére dolgoz-
ni, ezen terhes utját egyengetni, 's az ellenében ál-
ló akadályokat elhárítani, 's nem inkább ezeket, az
ország kárára, mindig újabbakkal szaporítani: felada-
ta minden igaz magyar hazafinak; így fogá fel azt
gróf Széchenyi, így fogja fel biztonnal mindenütt,
minden felvilágosult magasb politikai elme. E' nézet
gyökeret vert az országban, 's látszólag terjeszke-
dik. Eddigél azt hívé legtöbb kolompós, hogy a'
külföldi szabadelvűek őket milly nagyon csodálják;
ezen fénykor azonban ugy látszik a' közelebb szí-
gorú vizsgálatot nem állja ki 's a' közvélemény in-
kább az ellenkező oldalhoz — a' józan haladáséhoz
fordult. Ennél fogva nem igen sok idő kívántatott,
hogy ezen coriphaeusok is feltámadtak, 's mint Du-
nois a' királyhoz, szóltak Kossuth urhoz: „megyek in-
nen, hol többé becsület nem szerezhető! Ha aztán
többé pénz sem találtatnék, a' pártot egészen felosz-
lottnak lehetne tekinteni, 's akkor az még csak né-
hány szintolly őszinte mint ártalmatlan emberből
fogna állani, kik bálványaiikkal nem hagynak fel 's
kik mint az indusnók férjeikkel, amazokkal inkább
máglyára menendnek. Ezen conjuncturák meglehe-
tős reményt nyújtanak mindinkább szilárdabb 's ter-
mészetesübb kifejlődésükre a' magyar állapotok-
nak általában — 's különösen az anyagiaknak. Szé-
chenyi gróf olly férfi, ki üres szavak mögött eredvényt
is akar látni; minden eszméji gyakorlatira 's létesít-
hetőre irányoztatják. Képzettsége is sokkal na-
gyobb, semhogy ellenkezőleg azon isméretszegény
fecsegőkkel, kikkel szemközt találkozik, ne érezné
a' mi már százszor ismételtetett, 's még sem eléggé
gyakran mondatott, hogy mesterkelt gyártás olly or-
szágban, mellynek sem pénze, sem hitelle, sem keze,
csupa chimaera. Ha az előzvények megvannak, ak-
kor a' gyártás önmagától jó. Mindamellét azonban
a' keresetforrás Magyarországon még tömérdek, 's
ezek a' földben állanak, annak művelésében 's azon
eszközökben, mik a' naponkénti közlekedést élénkít-
tik. Illyenek, többet nem említve: bor, kender és se-
lyem, három ollyan czikk, melly Magyarországon
még nem sejtett kincseket rejt azokra nézve, kik ke-
resésükre hajlandók. Mind a' három czikk művelé-
sére Magyarország sokkal alkalmasb egyéb orszá-
goknál. Ha például a' gyáralapító-társaság helyett
egy illy egyelet a' selyemtenyészésre létesült, 's az
amannak részire aláír 270 ezer ft. ez utóbbi célra
fordított volna, ez által az országban egy olly jö-
vedelem alapja tétetett volna le tán, melly 10 — 12 év
után már nevezetes, később talán a' gyapjuéval e-
gyenlő leendett, mindenesetre pedig egészen máskép
hatott volna az ország javára, mint egy, bármilly
nagy gyapjufonógyár, ha valóban egyillyen létesül-
ne. Magyarország számára csak (?) ollyan ipar van
kijelölve, mellyben a' földműves is nagy mértékben —
viszonyaihoz képest részt vehet; egy pár száz fog-
lalkozó gyármunkás ellenben még nem alapítja meg
a' jólétet, bárhol is gyűjtessenek azok öszsze nagy
fáradtsággal. Sz. gr. mint hallani, legujabban a' Tisz-
szabályozással, parterősítéssel, száritással stb. fog-
lalkodik. Kívánjuk, hogy a' jeles férfit mindenütt az
egész országban példányul vegyék, 's épen ugy mint
ő szokta, mindig a' legegyszerűbbnél, de legszük-
ségesbnél 's létesíthetőnél kezdjenek 's lépésről lé-
pésre haladjanak. Ha az ország értelmisége 's ha-
zafisága ezen központban kristályozódnék 's köleső-
nös igyekezettel működnek, ha a' létező eszközök va-
lamelley valóban üdvös, hasznos vállalatra fordítat-
nának, ha a' kormányfő egy jól megfontolt, Magyar-
ország viszonyait a' birodalom többi részeihez töké-
letes kölesönösségben fel 's körül fogó javítási rend-

szerre nézve egyezség támadhatna — melly ügyben
Széchenyi gróf a' legalkalmasb közbenjáró lehetne
— milly egészen más eredvények fognának mutat-
kozni, mint Kossuth ur programjaiból, a' védegyeletből
's gyáralapító-társaságból.“

Borsodmegye állapotja. (Folytatás) Nov.

30án délután tarackdurrogás közt számos és diszes
bandériumtól kísérve, az utcákon tolongó nép öröm-
zaja közt érkezett kormányzónk a' megyeházához,
melly tömve volt kíváncsiakkal és tisztelgőkkel: a'
tolongás olly nagy, hogy a' szabad nyomtatás
veszélyességéről practice meggyőződhetünk; a' me-
gyei tisztelgő fogadás az e. alispán rendreigazító fel-
szólítása után, valamint a' szomszéd megyéké, a' vá-
rosi, valamennyi testület 's egyesületeké díszesen
ment véghez, a' város főbb utczái 's vonalai kivilá-
gítatva, diadalkapu, transparent 's lobogványokkal
ellátva, mellyek bámulására a' nép a' kedvetlen idő da-
czára is késő éjfélig hullámzott. Másnap dec. 1jén
volt a' beigtató gyűlés, első alispán ur a' szokásos
küldöttséget a' kormányzó meghívására kinevezé 's
a' tisztelt férfiú kevés vártatva megjelent közöttünk
's az elnöki széklet elfoglalá sűrű éljenzések közt;
megnyitó-beszéd után a' k. parancs felolvastatott 's
kormányzónk — kedélyes kívánata folytában — nem
a' megyei főjegyző hanem P. L. bíró 's volt ors. gyűlési
követ által eskettetett föl; 's ezután megnyitó-be-
szédét folytatá 's politikai hitvallását mondá el a' Rk.
éljenzésekkel megszagatva 's hallottunk tőle sok
szépet, jót, szivreható, de legfontosnak tartók me-
gyei életünkre benne azt, hogy ő mlta kimondá, mi-
kép a' törvények szentségét mind maga tisztelni mind
mások által tiszteltetni kívánja; és hogy feladata pár-
tokhoz nem tartozni, hanem azok felett állva munkál-
ni a' megye boldogságát; és valóban kivált a' pár-
tatlanság ezen őszinte megvallására szerföltött nagy
szükség vala mostan, midőn azok, kik a' kormányzó
egyedül személyes tisztelőjüül feltolakodnak, elég
vakmerők nem suttogni, de hirdetni őt legbuzgóbb
parthivőknek, most, midőn a' főisp. helyettes legkö-
zelebbjei párt-tanácskozványokban egy vagy más
pártot ő mlta pártoltjai vagy ellenfeleinek lenni szó-
noklák 's egyiknek érdekében nyíltan korteskedtek
is 's mi őszintén reménylünk, hogy az annyi száz előtt
nyilvánított férfias becsületeszö e' gyanusítgatások
's ámitgatások hitelét megsemmisítendi. A' megnyi-
tó-beszédet követte a' megyei főjegyző velős fogadó
beszéde, azután pedig pár intézvény olvastatott 's a-
zok bevégezte után G. J. kir. tan. előterjesztve me-
gyénk jelen körülményeit, mellyek lázas állapot kör-
jelenségét tüntetik fel, továbbá hogy a' törv. 3 év már
lejár, hogy ő mlgát széke mielőbbi elfoglalására ép
a' tisztújítás mielőbb lehető megtartása tekintetből
is hívók meg 's hogy a' körülmények megszüntetését csak
a' tisztválasztás mielőbbi megtartása közvetítheti,
mellyet megtartani a' törv. iránti tisztelet is parancsol,
ő mlgát felhivandónak véli, hogy a' RR. közös kívá-
natának a' tisztválasztásra nem megszerve nyuló határ-
időt tűzve ki eleget tenni méltóztassék. Az indítvány
teljes viszhangra talált minden megyéjét őszintén
szerető kehelben 's zajos helyesléssel kísértetett; a-
zok mindazáltal, kiknek pártérdekeik a' tisztválasztás
elhalasztását kívánják, mindenféle ürügy alatt a-
karák azt hátráltatni; monák hogy még tisztújítási
küldöttségnek kell előbb kinevezeteni, melly a' tiszt-
választáskor tartandó szabályokat kellőleg kidol-
gozza, azután nemesi ünnepélyes öszszeírás stb. volt
ki a' törvények tiszteletéből eredt indítványt — beata
simplicitas! — még illedékelleninek is állítá; ezek el-
lenében elmondattott, hogy a' kormányzó és RR. huzas-
mosb időtől egymást isméri tanulván bővebb ismér-
kedés végett időhaladékra nincs szükség, a' nemesi
költségekkivetése végett pedig úgyis készülvén elég
pontos öszszeírás, abból néhány nap alatt a' nemesi
öszszeírás készen van, újabb tisztválasztási szabá-
lyoknak nem alkotási hanem a' régi elég czélszerűek
megtartási szükség forog in kámb fen' sat. 'sat. vég-
re kormányzó ur nyilvánítá, mikép tudja már a' RR.
kívánatát meghívó-levelükből, újabb felhívást arra
hogy kötelességét teljesítse, nem reménylé 's mihelyt
látandja, hogy a' szabályok kidolgozására kinevezen-
dő küldöttség — mellynek szükségét ő is látja —
olly ovó 's czélszerű rendelkezéseket dolgozand ki — az
eddigieket is dolgozatai alapjául véve — hogy Bor-
sod tisztválasztása jövőre is megkíméltessék katonai
kísérő kartól, 's mihelyt házi körülményeinek elren-
dezése engedendi a' tisztválasztás határídejét — mi-
után sem barátja sem rokona pártolásának érdeke
nem vezeti vagy határozza a' restauratio előbb vagy

később megt
szerítsék. A'
teltebb tbiro
zajgással kis
jától kísérte
gésre be neu
corpulentiaj
birt a' nagy
val szegély
lasztattak t
tek sokan a'
zettek tagja
szabályozás
gyalására d
tehát ki, ug
ideje is kitű
végzés-hite
indítványára
a' j. könyvb
letes magya
történt voln
az ülés elos
's a' korona
lom, majd a'
szindarab
beigtatva l
gyénkbe 's
feladatát b
czának a' ti
szüntetésé
elhatározó l
szonytala
nezet teszi
miség nag
vány — in
tára — egy
ták által
boldogság
miután tel
magoriáik
annak kép
czára is —
a' megye
alispánok
hogy miu
czélra, itt
sével szel
sék; így
dem 's eg
a' nemes
hatunk, m
kezdetts
élet, me
nunk, hog
az egy r
kednek,
tés által
nak ön sz
a' vidéki
tákon. M
fegyver

Ma nyil
termei. I
ide, kik
lénk 's o
lő esend
ványi m
tó inség
vélemény
renddel
lelemsz
nyerész
szesz
ton sze
hágás
égetni
ára szől
szegén
sék me
roknak
's nagy
népnel
lakoda
mint a'
gyénk
mint v
9) A'te

később megtartására — kitűzendi, most arra ne kényserítsék. A' gyűlés kissé zajos volt, egyik legtiszteltebb tbró beszédét a' szólásszabadság követelőji zajgással kísérik, míg más részt a' közmulatság zajától kísértetett egy szónok, ki a' főispáni tisztelgésre be nem férhetését panaszlá, min a' tisztelt ur corpulentiája miatt esdálkozni nem, csak sajnálkozni birt a' nagyszámu közönség 's diszes hölgykoszorúval szegélyezett karzat; — a' küldöttség tagjai választattak tehát zajosan és éljenzések közt, és lettek sokan a' bizodalom választottai, részint kinevezettek tagjaivá. — A' küldöttség és a' közmunkák szabályozására kiküldött választvány tudósítása tárgyalására dec. 22-én rendkívüli közgyűlés tüzett tehát ki, ugyanakkor fogván a' tisztválasztás határideje is kitűzteni. — Az elnöki kimondás e' záradéka végzés-hitelesítéskor a' kormányzó ur egyik rokona indítványára 's főispáni helyettes ő mltga kérelmére a' j.könyvből kihagyatott; ohajtottuk volna gyűléletes magyarázatok kikerülése vegett, ha ez nem történt volna. — Végül számos tbró nevezetvéni ki, az ülés eloszlott. — A' beigtatási ünnepélyt lakoma 's a' korona bérlője által rendezett élénk tánczvigalom, majd a' helybeli színészek tiszteletül előadott szindarab rekeszté. Főisp. helyettesünk tehát már beigtatva levén, rajta a' sor a' békét is beigtatni meggyénkbe 's ohajtuk, hogy a' tisztelt férú e' nemes feladatát betölthesse, mire legelől az érdekek harczának a' tisztválasztás mielőbb megtartásával megszüntetése leend a' legfőbb 's talán egész pályájára elhatározó lépés. De bár a' tisztújítási határnap még bizonytalan, annak előérzetében még is minden színezet teszi előkészületeit. Dec. 2-án a' megyei értelmiség nagyszámu képviselőiből alakult tanácskozvány — indítatva az ellentörökék mozgalmak látára — egyhangulag kimondá, hogy a' proclamantisták által proclamált jelöltekben a' megye békéje 's boldogsága kezességet nem talál, hanem várja ezt, mintán teljes reménye van, minden politikai phantasmagoriáikban magokat administratorknak képzelő 's annak képében beszélő ábrándozók ámitgatásai dacára is — kormányzó ő mltga loyaltitásában, mely a' megye intelligentiáját tekintetbe veendi, — az alispánokul ohajtott Sz. L., és Sz. B.tól; kimondá hogy miután az ellenrész minden utat megkísért a' célra, itt nemtelen eszközök 's erőszakolás mellőzésével szelid rábeszélés 's felvilágosítás használtasék; így a' pénz 's fondorkodás hatalma felett az érdem 's egyetértés diadala nem hiányozhatik. — Mi a' nemes célzat szelid eszközökhöz csak sikert kívánhatunk, míg más részt meg kell rónunk azon már megkezdett számítás, vesztegetés fegyverével való élést, mely csak erkölcsrontásra vezet; meg kell rónunk, hogy a' húr annyira feszítve van, mikép magok az egy rész jelöltjei ön beces személyökben korteskednek, bizonyos egyednek szép szó 's ijesztés által egyiktől célzott megnyerése, és a' másiknak ön személyében szelidülése 's ön ajánlatása a' vidéki nemességnél a' maga által rendezett traktacon. NB. de ez is elmehet a' gondnok-választás fegyvereihez, 's hozzáfér a' rágalomhősek védjeihez. S.

Hevesmegyei közgyűlés. Eger, dec. 15-én.

Ma nyitlak meg helyettesi elnöklet alatt meggyénk termei. Résztvét, érdek és kíváncsiság sok népet csalt ide, kiket a' változatosság, elém és észrevételek, élénk 's ollykor komoly viták folytonos figyelem 's illo csendben tartottak. Első tárgy vala egy választványi munkálat, mellynek feladata: a' bekövetkehető inség enyhítéseül szükséges előrendelvényeket véleményezni. E' munkálat kilencz pontra terjed illy renddel: 1) Megkéretik ő felsége a' h. t. utján az élelemszerek hazánk béli kivitele megtiltására. 2) A' nyereszkesedők, kik a' városiak elől az eleséget összeveszik, hogy magok szabassák árát meg, illy uton szerzett élelemszerek elkoboztatik e' tilalomtá hágas esetében. 3) Burgonya és gabnából szeszt égetni nem szabad, mert ez által az élelem fogy és ára szökken. Az áthágószerei elvétetnek 's adatnak a' szegényeknek. 4) A' zsemlye 's kenyér ára szabassék meg 's jó mértékre gond legyen. 5) A' molnárokknak kártérítés mellett tilalmas a' lisztet elrontani, 's nagy mértékre vámolni és 6) egyháznapokon a' népnél szokott tivornya 's egy napon tul a' költséges lakodalmak tartása; 7) Bort, meszet, edényt buzáért, mint a' népnél szokásban van, venni és adni. 8) Meggyénkben most 105 katoná- 's 101 lóval több van, mint volt tavaly, ezek elszállítatása sürgettesék. 9) A' termés mennyisége 's a' rendes fogyasztás pon-

tosan irassék össze, hogy így a' szükségét kitudni 's ennek megfelelőleg rendelkezni lehessen.

Előkészülni a' szükségre, mitől félhetni, okosság, 's minket erre az idő komolyan int, mert meggyénk ez évi vizárok által is: 1,748,156 fr. 's 33 kr. kárt szenvedett; de az előkészületek legyenek létesíthetők, célra vezetők 's mennyire csak lehet: érdekek 's jogkímélők. Ezeknek a' fenebbi pontok meg nem felelnek; egynek hja ez, másnak más: minde-nikkel egyik sem bir. Pontonkénti tárgyalatás levén a' mélt. elnök által kitűzve, élénk vita támadt mindjárt az első fölött. L. kanonok: szabadkereskedési szempontból ellenzi a' kiviteltilalmat. Elnök: Van é szükség e' hazában? 'S ha igen, célra vezet é a' tilalom? Az élet ára e' tilalom által csökkenhet, de mit segít az, ha pénze nincs a' népnek, min vegyen. Nyujtsunk inkább módot a' népnek pénzt szerezhetni munka 's fuvar által, ha pénze van, könnyebben veheti a' drágát is. A' tilalom ugy használhat, ha ingyen osztatnék szét az, mi benmarad... Z. t. b. A' szükségét mutogatni annyi, mint óráig bizonyítgatni azt, hogy minden embernek meg kell halni. Mindenki tudja ezt ugy, mint amazt. E' pontok itt nem újak, éltek már 1816-ban az inség napjain, most is az keleszté föl szenderükből. Ha kivitetik az élelem, pénzért sem lehet kapni. A' pénznek bece most csak ugy lehet, ha éhséget csilapít. És áll az: hasonszámu vevők mellett ha több a' buza, olcsóbb is. Védelemjoga forog itt fen a' státusnak, *) a' megtámadó az éhség a' nép-inség; illy esetben jogunk van használni minden erőt és eszközt visszaverni az ellenséget, mert a' haza üdve a' főtörvény, minek maga érdekét alárendelni szép is, de kötelesség is. K. M. a' szükség, azt mondja, a' népszava: törvényt is erős bontani. A' fuvarozás által azok kapnak legkevesebet, kik legszegényebbek. A' tilalom mellett Anglia példája is szól. Mire megjegyeztetett: e' tilalom átka Angliának, miatta forrong a' nép, 's milliók boldogságába kerül, míg egyes érdekeket kímél. P. főisp. a' szükség nagy, látja hallja, kinek szeme füle van. Maga az érseki rendelet, mely egrieknek 11, vidékieknek 12 vfton adata az életet, ezt bizonyítja. Nyakunkon az ellenség: az éhség, védekezünk kell, de rendkívüli eszközök használására csak országgyűlés van felhatalmazva. Mi csak azt tehetjük, ha munkáltunk a' néppel, hogy élhessen, 's kölcsönt veszünk 6—10 ezer köbölre, hogy ha beáll a' szükség, készen legyünk... L. K. Gyanusítottam 's nem önérdékből de elvből tettem azt. Mi szemes életem van, az a' közű, én ki nem vitetem, sőt el sem adom, jó lesz az az inség napjaira a' népnek, 's ha meg nem előzém, felhatalmazok bárkit engem erre emlékeztetni. A' tilalom magánjogot sért, de erre csak végszükség hatalmaz fel, midőna' haza üdve elkerülhetlenül illy áldozatokat igényel; de akkor sem egyes megyét, hanem az egész törvényhozást. Tudjuk ki, milly nagy a' szükség, 's nyuljunk más módokhoz előbb, a' tilalom az utolsó. Nyissunk itt szabad aláírásit, 's én kijelentem, hogy az első köztől leendek. Vagy vegyünk kölcsön pénzt, eszközlése 's terheiben részt venni akarok. Változtassuk a' jó szándékot tetté, melly szeretetet mutasson és sympathiát támaszson alatt is... N. B. szb. tiszteli a' magányjogot, 's ellensége a' tiltakozásnak. *) Inkább szólítsuk föl a' nagy birtokosokat, hogy itt az idő, midőn a' közjóért áldozhatnak. — (A' szónok ezt megnyomott hangon, igen szép sőt tétkék bárszony zrinyiben szavala el!)... S. L. jog van tiltakozni, ha szükség van. Ezt nem egy, de minden megye ő felsége által akarja létesíteni, mi törvényhozási hatalom és erő. A' tilalomtheoria felett most nincs idő vitázni, midőn olly practicas a' szükség. A' szabad ajánlás csak cseppvíz, a' kölcsön oroszlan-barlang: bemenni könnyű, de kibujni nehéz. Jók ezek is mellékágnak, de szerinte: fő a' tilalom... P. M. tb. soktól hallok itt: veszszem az elv, éljen a' személy. Ez hütlenség, én most is azt valom: veszszem a' személy, éljen az elv! A' tilalom magánjogot sért,

*) Igaz, védelemben a' megtámadott menteséget talál, ha totte nem jogszerű is, mert az élethez szent joga van, 's kötelessége azt fontartani. De ez é itt az eset? A' védelem csak addig jogszerű, míg elkerülhetetlen, ha a' megtámadás rögtöni, minden meggondolást és választhatást kizár az eszközök közt, ha jelenvaló; de itt a' jövőre nézünk, összeülve tanakodunk, 's ugyancsak válogatunk a' szerek között. Ha a' védelmi jog jövőre is kiterjeszhető lenne, ugy rettenetes követkevényei vannak.

*) A' törvények is tiltakoznak, ezeknek is!

azért nem pártolom. A' kölcsönnel mi játszani szeretünk: előbb pénzt kérünk 's aztán kérjük, hogy engedjék el. Ha végzésbe menne is, nem ismerek el érvényesnek, mert törvénybe vág. Én kivinném, ha lenne, 's ugy tetszenék. — És mondatott, hogy a' szükségét kitudni nem lehet, mert a' nép nem öszinte: tagadja, mije van, hogy többet kaphasson; maga az 1400 lakosu Sirok helység: 1600 köblöt iratott be. Hogy a' tilalom csempészkedésre vezet, mi erkölcs-telemesség. És végzés lön: az élelemkivitel nem tiltatik.

Meg levén döntve az elv az elsőben, mi az egészét átalaltatja, könnyű volt láthatni: mi sors vár a' többire is. És fogyni és lankadni kezdván a' szónoklati hév, bágyadt az érdek, a' figyelem, de maga a' tanácskozás is, azért legjobbnak látom azt, mi itt ott a' szög fejére ütött, innen és onnan öszszeszürösölgetve egy egészbe foglalni. E' tárgyban csak kétfőre szoritkozunk, t. i. 1) a' pályinkaégetés eltiltására.

Két fő momentum, mint két ellenerő áll itt szemben egymással: a' tulajdonjog, mint pályinkaégetés, egy részről, más oldalról a' szükség az éhség rémképében mutatkozik. A' tulajdonjog szent, mit megérinteni nem szabad; 's nem lehet eset, nem lehet körülmény, mi egyes megyét e' tette fölhatalmazna, és nem lehet szükség, melly ez elvet szóval vagy tettel elfogadhatni engedné: „a' másét elvenni szabad.“ E' tett, ha róla a' nép felvilágosulna, veszélyes példa lenne, 's követkevényeit felszámítani nem lehet. — Szent lehet a' cél, a' szív lángolhat szeretettől, de sem az sem ez nem szentesíti meg az eszközöket. — Főtörvény a' haza üdve, de kérdés: a' krumpliban van é az? 'sha ugy lenne is, ha alapos statistikai adatok nyomán kivilágulna is: hogy a' gyárakban felhasználandó élelemszerek megmenthetik a' hont, 's a' népet éhenhalástól, a' jus eminens itt intézkedni nem egyes megyéé. 'S itt válik el a' választványi vélemény a' kiviteli tilalomtól, itt a' megyék, a' nemzet királyával együtt ohajt intézkedni, a' szeszégetésnél egyes megye magában, jogot igényelvén magának, mi őt nem, de az egész törvényhozást illeti. A' megyei statutumok, ha fenálló törvénybe ütköznek, erőnélküliek. Mi lesz a' szerződvényekből a' bérlők 's tulajdonosok között? Ki veszt itt, kinek kell vesztetni? 's ha per támadna, annak felsőbb helyeni eldöntetése nem compromittálndja é a' megyei rendelvények szükséges tekintélyét? És ha a' burgonya romlik, a' mintromlik is sok helyen, a' megromlottat sem égethetni é ki? Vagy erre kivételt teszünk, 's ezzel nem nyilik é föla' hátsó ajtócska, mit az önhaszon olly mohón tud 's fog megragadni? Vagy ha az áthágó büntetése csak ollyan lesz mint Borsodban: annyiszor mennyiszor 12 pft. nem törpül é nevétségessé az egész? Az ember ha valamit tesz, felszámítja a' kárt 's lehető nyeresémet, és ha ez haladja amazt, bizonyosan munkához fog. Egy dühös angol mellette menő haragosait pofon csapdosá 's rögtön kezdőbe nyomá a' pofbirságot, több örömet adott neki a' kielégített boszu, mint bánatot a' pénzvesztéség. És a' tisztán tul, hova árvizek 's jégzajok miatt ember nem, csak madár mehet hetekig, nem jut é idő annyi burgonyát és gabnát felhasználni, mennyi csak van, 's itt mit használ a' 12 pft? — A' megye rendei látják a' küszöbön álló népinséget, de illy áron rajta segíteni nem fognak, azért a' szeszgyártási szabadság épségében hagyatott meg. Egy másik észrevételünk van még a' 7d. pontra.

A' bucsukoni tivornya, kétnapos költséges lakodalmak is épségben maradtak. Miért? tán mert mindenkinek joga van magáéről rendelkezni? Nemcsak, de főleg azért, mert jó ősi szokás, ezekben a' népjellem mutatkozik. De a' tivornya, részegeskedés vérengzés is jó ősi szokás? ez is jellemvonás, miről magunkra ismerünk? Nem egyszerre dobja é ki a' családapa, mit nehéz munkával hetekig beszerezett? 'S nem hordja é sok fején a' jegyet örök emlékül, mit az ivótárs füttyköse reá nyomott? Valóban ennek korlátoztatása mellett mind erkölcsi mind gazdálkodási tekintet szól. 'S csak azt nem kell mondani: tegye ki teheti, költ kinek van. A' népnél is van divat, restel a' többtől elmaradni, mint van ez a' nagyvilágban. De kapósak az illy alkalmak, nem a' szentéért, mi bennök van, hanem az áldomásért, mi azt követi; és sok nép fut ekkor öszsze közel és meszsze vidékről, és a' sok nép sok bort és pályinkát fogyaszt, és kinek használ ez?

És megbuktak a' pontok egymásután a' magánjog szempontjából, egy kétfő mi következetességgel maradt fen, én azt nem tudom. Annyit azonban tudok, hogy a' legszentebb elvis, ha hajszalvékonyyá nyuj-

„minden jobbágy, kiurbéri telekkel bir.“ E' törvény általános, nem veszi ki senkit, kiterjed mindenkire, 's így jobbágytelkes nemes közmunkára törvény szerint köteles. Nem a' személy 's az emberiség van itt megróva, mert a' földet nyomja a' teher; az után szabad, ez után adózni 's közmunkákra köteles. Ez elv után rovatok meg a' nemesek. Mi lenne az: adóra szorítottatik a' jobbágytelkes nemes, mert földet bir 's hasznait élvezi, de most a' közmunkától fölmentetik, noha birja ugyanazon földet, melly teherrel jár? A' világos törvény, az elvűség, az örökigazság 's más megyék példája e' mellett szól, 's még is a' többség végzése az lón; hogy a' jobbágytelkes ns közmunkára törvény szerint nem szorítható! — És való, hogy erről pro és contrasokat vitázhatni. E' kis mondáska: „akár nemes akár nemnemes“ ha belé szurattik, tömérdek időt és küzdést vala megkímélendő. — És most bocsánatot a' hoszsú közlésért*) 32.

Tolnamegyel közgyűlés folytatása vége.

Harmadnap Bezerédj István tb. ur egy ns ilont megyéből magány-uton hozzá küldött levelet, melly ügy mond az isméretes honti eseményeket foglalja magában, előadta 's fölvetetni kérte. Ez a' borítéki címzet szerint Hontmegyéből, nem pedig Hontmegye közönségétől származottnak olvastatván, elnök főispán ur által felnyitattott 's minthogy magány-pecséttel erősítve 's belső foglatja után ns Hontmegye közönsége aláírással volt ellátva, holott a' megyék egymásközi levelezéseikben a' törvény értelme szerint tulajdon hiteles pecsétjeikkel élni 's ezek rá illesztésével kötelesek illető közleményeiket szétkülöndeni, a' levélnek igen kevés pártolója akadt 's leginkább arról vala szó: vajjon azon uton é, mellyen érkezett, vagy pedig a' megye utján küldésék é a' levél vizsgálja? a' KK. és RR. ezen gyűlésükre illy módon terelt irományt a' kérdéses kellék hiányja miatt Hontmegye levélének nem, de az aláírás általánossága miatt folyamodásnak sem, hanem az érintett közönség nevében bitorolt aláíratnak tekintették 's azért azt a' dologban netalan szükségesnek találándó további intézkedés következtethetése tekintetéből olvasatlanul ns Hontmegyének megküldetni rendelték.

Régi szokás szerint egy évre törvényszéki ülönkököl törvénykezési fontos kötelességre pontos megjelenésük által bizton reményelt teljesítendősi föltétel alatt Perczel Gábor, Ujváry József, gr. Aichelburg Ferencz, Salamon Antal és Rohonczy Imre, helyettesekül pedig Bezerédj István, Sztankovánszky Imre, Perczel Miklós, Daróczy János, Schneller Antal, Daróczy Sándor, Forster János és Gaal Eduárd — az urbéri törvényszékekre különösen Bezerédj István, Sztankovánszky Imre, Forster Benedek, Perczel István, Forster János, Gindly Antal, Vizer János és Tassy Gábor választattak. Jövő évnegyedes közgyűlés 1846dik évi mártius 30. lik napjára határozottatott.

A' levelezések közt a' kisdedovó intézeteket Magyarországnak terjesztő egyesületek felszólítására a' ns megye nemesi pénztárból 200 pgtot mint örökös és kettős részvénydíjt rendelt kifizettetni. A' járásbeli főbírák a' Helytartótanácsnak azon k. intézvényére, melly az ideí közszükség elhárítandását tárgyazza, jelentették, miként nálunk az ideí termés ellen panaszt nem emelhetni. A' mostani tények világában behizonyult 's kívánatos a' lón, miként az alapítványi urodalmak az eddigi szabályos ugyan, de mégsem helyeseltető rendszer javítására szinte méltányos gond fordítatnék; épen a' napokban esett értesünkre, hogy egy tisztviselő három év előtt a' szegzárdi urodalom ügyeiben megérdemlett, de a' systema szerint csak még ezután kifizetendő napidíjainak felsőbb helyről leendő megérkezését nem várhatván az urodalmat perrel támadá meg; számos illy panasz emelkedik az urodalomnak illy fontolva haladó rendszere miatt, ha így megy, reményelhetni, hogy a' milly késedelmes a' fizetés, olyan leend az urodalom érdekeire néve a' munka is. Így megy itt a' gazdálkodás minden rendszerre; ugyanis Szegzárd város mult évben már eleget sürgetve a' dűledező iskolához kijavittatását, az urodalmi tisztség akkor jelentését tenni nem mulasztá el, mi több, ezt már a' megye is felírásában szükségesnek látta, de az urodalom fejétül még egy betű sem érkezett 's Tolna vármegye kiküldött főbírájának jelentésére az iskolát, mint a' 600 főre menő ifjuság élte koczkáztatása

*) Ez entul is, bármi tárgy 's alkalomról is örömmel veszi, és szívesen kikéri a' jelenhez hasonló, sok oldalú, szabatos nyelvű 's férfias higgadtságú cikkeit. A' szerk.

nélkül nem használható becsukatta és ezt felsőbb helyre sürgöny által följelentetni rendelte. — A' Kapos, Sió és sárközi hajózás legfőbb akadály a' szegzárdi alacsony vázhid, errenézve sem kaphat a' megye tudósítást, mi jelen gyűlésből szinte sürgettetik. — A' folyamodványok között kiemelendők vélem Szegzárd m. városét, melly szerint ez esedezik, hogy miután a' szegzárdi urodalom a' tüzifa-eladásra néve egyedáruságát számos évtől fogva üzi 's a' árát folyton emeli, a' nélkül mégis, hogy a' közönséget elegendő tüzifával ellátni képes volna — a' tüzifával kereskedést bárkinek azért is engedné meg, mivel az a' kir. kisebb haszonvételek közé nem soroztathatik, a' KK. és RR. méltányolván a' folyamodást, nem tekintvén az uradalmi ügyésznek e' tárgyban védelmére, a' tüzi fával leendő szabad kereskedést kihirdettetni rendelte. Közgyűlésünk tegnap félben szakadt 's a' törvényszékek után fog ismét folyamatra tetetni, az érdekekből annak idejében ismét. A' rendes levelező.

Budapesti napló. (Dec. 31kén.)

És így az 1845dik év vigalmi 's bánatival együtt elbucszuk örökre tölünk; 's ha utolsó napján visszatekintünk a' multra, vizsgálódunk kell jelen bajaink felett, hogy a' multakat szerencsésen meghaladtuk, 's így amazok is mulandókká lesznek. Reményekkel nézünk pedig a' jövő elibe, mert az mindig titokteljesen bíztat, 's évről évre ad egyegy örömnapot, az újévet, mellyre mindenki előáll üdvkivánattal; — mi is tehát ó és új előzetőinknek boldog újévet kívánunk. — Nagy karácson szép idő tevé örvendessé, kis karácsonra borultán 's két napi havas eső után fagygal köszönt be, de dunajégről még szó sincs; — kivéven azt, melly ikervárosink közti közlekedést akadályozandó a' vámügy czölöpein torlódt meg; 's minthogy a' hűbérlok fagya csak éroz jégtöröknek enged, ezek pedig nem könnyen kaphatók, a' gőzhajókkal szállítás közöttünk hoszsú időre megszűnt. — A' legközelebb mult ünnepekben tartott lakomák között a' gyűlde' tüntette ki magát leginkább, melly a' hozzá szító flatalság szép számát vendéglette meg; ezentul pedig többször még különféle szellemi élvekben is részesítend. — A' pesti kör legközelebbi hangversenyét díszes hőlgykoszoru ékesítette, 's a' tereből kizorult férsfereg csak melléknyilatokan élvezte a' zenekéjt; erre azon megjegyzés tétetett: hogy mennyországban ajtó mögött is jó állani; — tehát magyar hőlgyeink angyalok volnának? — A' nemzeti mint egyéb körünkben 's társulatinkban is szorgalmasan mulatnak, pipázgatnak; mert csak kell lenni a' terjedelmes fővárosban helynek, hol megemlékezzünk nemzeti characterünk ről. — Az egyesületek közt a' Concordia sem alszik, hanem éber figyelemmel sürgeti tagjait, hogy kötelezőseik lerovásában járjanak el. Reméljük hogy évük nem sokára nekik is lejár. — E' tekintetben megemlítendők hiszszük azt is, hogy Pesten tót tanulók társasága rendszerezte magát; nem más ez élr a' mint, hogy magokat nemzeti ézőlokra kimíveljék, 's a' szláv hazának munkás polgárává váljanak. (Commentárral is szolgálhatnánk) Magyar lapok a' német színházgazdát folyvást rovatják, hogy a' Veszter- és Bihar-társaságot szinpadán fellépni nem engedte; amaz urak nem tartják meg a' mértéket; hát nem olvasták é önök a' Spiegelből, hogy az illető ur egyszer megjíedt, mivel a' magyar tánczért erősen megfenyegették; legyünk méltányosok, a' boszu édes; és mikor vehette volna director ur ijedő tehetőségét jobban gyakorlathá, mint midőn hozzá kérelemmel járultak? Egyébiránt kár, hogy azon fenyegetőzők nyersesége maga idején nem jöve kitudomásra; táncz és zene olly dolog, mit akár Amerikában élvezhetni, ha mindjárt magyar volna is. — A' Redoutkavéház új bérlő kezére került, 's most a' régi képek helyén magyar ezimer díszelég; jelölül hogy azon helyen a' világ minden nyelve teljes szabadsággal bir; de magyarl nem értenek. — Mult héten temettetett el Bécsben egy jeles hazánkfi Lippich Vilmos egyetemi gyógygyakorlati tanár. A' gyászünnepeken 15 magyar ifju nemzeti díszkötésben kísérté az elhunyt temet. Lengjen béke fölöttük! — Épen olly heces, mint ritkasága miatt figyelemre méltó irodalmi tüneményt mutatnak be olvasóinknak; A' lak tan magyar szülék, nevelők és tanítók számára. Hét—tíz éves gyermekek körül figyelemfeszítés és erősítés, értelemfejtes, rendhez 's kimerítőleg beszélésre szoktatás, emlékező tehetőség edzése, főbeli számításban gyakorlás, a' mértan tanulására előkészítés 's némi rajzolás tekintetéből használatra eredeti modorban készitő Szónyi Pál nevelő. 205 fa- 's 1 papír-alakból álló gyűjteménnyel 's több rendbeli rajzokkal, A' derék szerző e' tant hoszsú pályá tapasztalatára építé, 's midőn e' munkát ányújtja elvaratának, ezt azon meggyőződéssel teszi, hogy általa a' zsonge elemk kiképezetését hathatósan segíté elő; 's hogy fáradozását süker követendí, kétkedni nincs okunk. — Az emlékező tehetőség gyakorlására más könyvecske is jelent meg: Pick Ede Mnemonikája t. 1. mit szerző magyarországnai szíves fogadtatása hálaemlékeül írt, 's az érdekes tannak rövid vázlatát adja, (megismérteté ezt Zsoldos váltófel-törv. ülnök 's akad. rend. tag ur f. évi Társalkodónknak). Süker koszorúzza fáradságát, miszerint a' magyar mindig emlékezzék meg, hogy vendégektől csak jót kell elfogadnia; de feledje azon keserű cseppet, mellyeket neki idegenek már gyakran beadtak. — Bartay Endre „Művészet i vezér“ czimű munkáját bevégezvén, jelenleg Ney F. és Garay J. közremunkálásával egy Emlékkönyv kiállításán dolgozik, melly ó es. kir. sénése József főh. nádorunk félszázados örömnepére „Nemzeti örömmem-

tatik, káros hatásu lehet, megis írja ugyan a' jó elv követkevényeit, de az élet nem bírja megazokat, így a' magányjoghoz egész utolsó hajszálrag ragaszkodás az egyesek féltelenségére nyit utat, mi mellett a' közrend nem állhat meg. Így voltak e' pontok között, miket sükerrel használhatott a' megye, de az elvűség mindent megdöntött. Oh bár mindenben az igazsághoz szilárd hűség volna jelleme e' megyének!

Eddig tehát megtudtuk, hogy szükség van, de írjaul mit sem tevének. Ekkor lépett föl L. S. K. két egyszéges indítványával. Első: a' szeszégetési tilalmat pótlólag én az élelemmennyiséget, mit a' gyárak főlemésztének, nem tudom, de bármennyi is az, védők a' tulajdonjog, azért bátor vagyok egy más módot figyelembe ajánlani: szólíttassanak föl az illető gyártulajdonosok becsületszóra magokat lekötöni, hogy, míg e' szükség tart, gyáraikban burgonya 's buzából szeszt égettetni nem engednek. A' czélszent, méltó egy kis önmegtagadásra. Ez által a' megye kimutatja törvények iránti tiszteletét, 's azt hogy a' népnemoron nemcsak szóval, de tettel is kész segíteni. Elfogadtatik. — A' másik: neveztessek egy általándó választvány, mellynek elnöke itt a' középpontban lakik, tagjai osztassanak szét minden járásban, 's kötelességek legyen a' népállapotot örökölő szemmel tartani, 's kellő rendelvényeket tenni. Elfogadtatott. —

Ezután felolvastott Pest levele, melly szép tiszta nyelven panaszkodik, hogy a' turopolyai nemesség a' tart. gyűléseken eddig gyakorlat által erős, személyes szavazási jogától tetteleg eltiltatott, 's e' tettet egy k. k. rendelvény helyben hagyja. Erre elnök ő msa megjegyzé: e' levél egyoldalú; emliti a' tényt, de nem mutatja ki a' forrást, honnan hitelesen merithette. Azért, mert valaki panaszkodik, még nem következik, hogy igazsága is van. Lehet hogy e' k. rendelvényt a' körülmények hatalma, a' tanácskozhatásra nélkülözhetlen rendfentartása idézé elő. De e' rendelvény még nem törvény. Egyébiránt roppant ellenmondás az: követet küldeni, 's még fejenként is szavazhatni. Minek így a' követ? Minek az utasítás? De akár mint van, a' dolog utja nem ez, azt országgyűlésre véli utasítandónak. És mondatott: a' közjogok a' magyar országgyűlésre tartoznak, a' tart. gyűlés ezt megtámadta. A' kormány is közjogokat akar resolútiók által eldönteni, mit engedni nem lehet. L. Felírunk? annak alapja egyoldalú, 's a' megye méltóságával össze nem fér. A' dolog nem új 's annyit tudunk, hogy minden erőkódés mellett sem sikerült eddig kimutatni a' gyakorlatot, mi támogatná a' fejenkénti szavazásjogot. A' törvényben ennek semmi nyoma. 'S mi követ az, kit a' legutolsó bocsorok is leszavazhat? Erre példát Európa nem mutat. Hagyjuk e' tárgyat, majd intézkednek ok municipális jogaik felett, a' közjoghoz pedig majd Pozsonyban szólnak, mi bírják nem vagyunk. Ez átgondolt beszédnek emlékezetünk csak töredékeit sem ragadhatta meg a' sebesség miatt, mellyel monda volt. Halkabbság időt enged a' hallgatónak megfontolni az okokat, az által beszéd és ügy egyaránt nyer. — És még csak egyet.

Bemutatott dec. 17. a' közmunkák rendezését illető szbirói öszszeírás. Voltak kik a' közmunkák közé a' jobbágytelkes nemeseket beírák, voltak kik ezt nem tevék. Kérdés tétetett tehát: vajjon jobbágytelkes nemesek köteleztethetők é törvény szerint közmunkákra? Több velős beszédke szebb hévvel illy kis idő alatt aligha mondatott el valaha e' teremben, 's két egymástól tisztán kiváló ellenvélemény fejlett ki. A' kérdésre nemmel felelők: az 1835. 11diki t. cz. a' jobbágytelkes nemesre terheket ró, 's mik ezen terhek, azoknak fajait határozottan elszámlálja; van é itt szó a' közmunkáról? „Nincs, no tehát nézzük az 1844diki 9dik t. cz. 7d. pontját, mit mond ez? Kik a' fenálló törvények szerint közmunkát nem tettek, azt tenni ezután sem tartoznak; a' jobbágytelkes nemes törvény szerint erre tehát nem szoríthatni. Nemes hévvel felelt erre Al. P.: az 1844k. IX. t. cz. 1s0 pontja világosan mondja: minden jobbágy, ki urbéri telekkel bir, közmunkát tenni tartozik. Jobbágy é tehát a' nemes? ha igen, — alkalmazzuk. Oh de mi igen szeretjük, és szépen tudjuk simogatni nemes társainkat, miért? hogy bizonyos alkalmakkor hasznukat vehessük. — És felhozott: az 1844. IX. t. cz. 7ik pontja így szól: „kik eddig közmunkát nem tettek, azzal ezután sem tartoznak, kivéven, ha a' jelen törvény arra világosan kötelezne“ kötelez é háta' jelen törvény? igen, annak első pontja így szól:

lék ezim alatt fog megjelenni következő tartalommal: 1) Egy Téged Isten dicsőitünk (Te Deum laudamus) nemzeti nyelven és szellemben. 2) Egy örömnótány. 3) Egy nemzeti Cantate. 4) Magyarország nádorainak életrajza sz. István korától maig magyar és német nyelven; valamint a költeményrész is magyar és német szöveggel, eredeti zenével ének- és zongorára alkalmazva fog megjelenni. Mindezekhez járul: 5) 5 es. kir. Fens. családi képe Steinerker által rajzolva 's Perlasca Domokos által finomul a-czélba metszve. E' művállalat figyelemre annál méltóbb, mivel az nemesak eszmében eredeti, de magasztos is 's a' nagyszerű nemzeti ünnepély dicsőítésére segédkezet nyújtand, miután egész zenei része a' nevezett alkalomkor lehető legnagyobb díszszel és számos jeles művész közremunkálásával egy nagyszerű zenekar által nyilvánosan fog előadni.

A' husárusolásügyében. Csudálkozva olvasám a' budapesti naplóban azon kevéskét, mi ott a' marhavásárról találatik. Oka ezen nagy marhaolcsóságnak 's vásárlási esőkkenésnek főleg az, hogy decemberben tömérdek sertéshus szállítottott a' vidékről Pestre 's ennek fontja, 4 — 5 újni vastag alonnával vegyest, 16 — 18 kr. váltóban volt 's ha a' vidéki husárusokat a' pesti hentesek kívánságára városi rendelkezések nem zavarnák, még olcsóbban is vehetne a' városi szegény nép. De ha kiáll a' piacra egy vidéki husáros, annak ki van szabva néhány óra, ezentul árulni tilos. Ezen vidéki husárusról előre felteszik, hogy rozslékkú, ennél fogva nem szabad marhának húst mérnie, hanem a' város rendel mindenik a' pesti husvágót és mértéket, mint jó kézből tudjuk félnapra 4 forintért. Ez aztán megméri igazán, nem úgy mint a' mészárosok, kikhez illyes husvágót rendelni a' városnak még soha eszébe sem jutott. A' szegénység tehát nagy részben olesó sertéshussal él: 's ha egész évben december volna: akkor bizonyosan beadnák folyamodásukat a' mészárosok, hogy a' marhabus 12 krra csökkentessék. Mert bátran állithatni, hogy novemb. 2dik feleben 's decemberben nem mértek ki felényi mennyiségű húst, mint más hónapokban. Mivel pedig az, hogy a' budapesti mészárosok szénán ennyi 's amannyi száz vagy ezer marhát volnának kénytelenek tartani készen, csak mese 's nyomaték-ürügy a' husárszabáshoz: ellenben hogy a' pesti heti marhavásárból tartják a' várost, az bizonyos, igen természetes, hogy a' heti marhavásárokban bármily olesó is a' marha, csak a' jelen szükséghez képest vesznek, tudván hogy később úgy is majd visszahajtatják még, addig pedig nem az ó szénájokat eszi. Ezek jól jártak a' 16 krral, de bezzeg mit mondanak hozzá a' szegény marhabizalók! 'S így végre hova nézi a' napot a' husárszabás!?

Ausztria.

Dec. 18án a' bécsi udvarnál tartózkodó orosz követ nagy lakomát tartott czárja születésnapjának ünneplésére, mely alkalommal nála az előkelő világ jelesjei tisztelgének. — **Eszteti** Ferdinand főhg gallicziai kormányzó és luccai herczeg Bécsből rövid ott mulatásuk után illető állomásukra visszaindultak; Lichtenstein Károly hg. tábornok pedig készülteket tön Trieszthe indulásra, hol a' legválogatottabb 's fényes kísérettel fog megjelenni, az orosz czárnak e' városbani elfogadására. — **Velencei** levelek szerint az orosz czárt oda dec. 26án várják, mely alkalomkor a' magas vendég mulattatására, Velence kormányosa és polgársága mindent elkövet, hogy a' város hajdani fényének 's roppant gazdagságának még mindig értékus romjaiból meglepő jelenet varazsoljon elő; nevezetesen az ottani új épült nagy és pompás színház, mely az újabbkori építészet remekének tartatik, az orosz czár oda érkezése estéjén fog először megnyitvatni, meglehet a' magas utazó jelenlétében.

Anglia.

Az angol miniszterség mikénti alakulásáról még decemb. 11 — 15eig semmi bizonyos nem vala tudható; e' nap reggelén Russell lordnál gyűlés tartott, melyben Lansdowne marquis, Clarendon gróf 's Palmerston vettenek részt; rövid tanakodás után Russell lord és Lansdowne marquis a' tanakodás eredményével Windsorba siettek, hogy ott a' királynőnél kihallgatást nyerjenek. „Ezen kihallgatás eredményéről — így ír a' M. Herald — eddig csak annyit tudhatni, miszerint a' két lord kinyilatkoztatá a' királynőnek azon tehetlenségét, minél fogva a' miniszterium-alakítási megbízatásnak még eddig eleget nem tehettek; azonban e' tárgy iránti újabb kísérletre dec. 17ig terjedő határidő-hosszabbítást kértek, melynek elmúltával ók is határozott választással fognak szolgálni. Ezen közlést a' Chronicle is erősíti, egyedül a' kieszközölt határidőt állítja hosszabb-

nak, vagyis három napig tartónak. A' wigh lap ezen hírekre következő megjegyzést tesz, melyből egyesesen következtethetni egyesülési (coalitionalis) miniszteriumra: „mi ujlag is azt ismételhjük: hogy a' liberalis párt vezére sem azon nagyszerű elvvel, mellynek sértetlenül tartásával személye is azonult, sem a' körötte forrongó párt igényeivel, sem tulajdon méltóságával egyezőleg nem fogna cselekedni akkor, ha mostani viszonyok közt a' kormány felelősségét magára vállalandná a' nélkül, hogy egyszersmind ne biztosítsák a' még most fenálló gabnatorvények megszüntetéséről. A' pártok mostani állásából világosan kivehető, miké a' vitatási szönyegre hozott gabnatorvények békés eldöntése egyedül azon politika által eszközölhető, mellyet Peel felállítandónak vélt, de társai körében nem létesíthető. Mi kötelességnek tartjuk kimondani: mikép Peel azon előzvényekben, mellyek ministeriuma szétbomlását eszközlék, magát statusférűhoz illő elhatározottság-és komolysággal viselék; mi úgy vélekszünk: mikép ó a' káros hatásnak bizonyult gabnatorvények teljes eltörletését akarja keresztülvinni, tehát nem kétkedhetni, hogy a' tory minister által szándéklott terv a' liberalis kormánytól létesítésre vár, 's ezt a' nagy statusférű kívánja is. A' Times szinte említi a' mostani minister-erisist, 's a' wigheknek igen ajánlja az annyira kívánatos ovakodást, mert miként most állnak a' dolgok, Russell lord mind a' két házban nagy ellenzékkel fog találkozni, melly könnyen többséget tehet, hacsak valahonnan segély nem érkezik, még pedig egyesesen a' lelépett Peel részéről. Russell tehát igen eszélyesen cselekszik akkor, midőn azon állás minden viszonyai 's terheivel igyekszik megismérkedni, mellynek elfogadására fejedelmileg felhivatott. — A' Standard lehetetlennek tartja, hogy Russell lord képes legyen pártjából hamarjában olyan miniszteriumot alakítani, melly egy parlamentet tul élhessen, a' Chroniclenek főnebbi nyilatkozatára pedig, mintha coalitionalis ministerium lenne alapítható, vagyis hogy wigh első minister alatt Peelt tárczát vállaljon, éles csipősséggel megjegyzi: mikép ez a' miatt sem lehetséges, hogy Peel is, mint Russell a' gabnatorvények teljes eltörletését akarja, mint-hogy habár e' kérdésben egyeznek is, azért van sok más pont, mellyekben nézetük egymástól igen elágzó; ha tehát Russell lord a' gabnatorvények eltörletési kérdését egyesesen azon reményhez csatolja, hogy miniszteriumába Peelt befűzi, 's ennek pártjával egyesülten diadalmasan vezetendi keresztül az öszszeülendő parlamenten a' legtüskébb ügyet: akkor a' derék alsóházi tagnak javasolja, hogy sokkal czélszerűbben cselekszik: ha minél előbb öszszeszedi Londonban sátorfáját 's visszasiet Skóziába a' karácson-ünnepek ottani megüllésére. — Peel miniszteriumának lelépési híre decemb. 13án jutott Dublinban köz tudomásra, 's nem sokára hivatalos tudósítás erősíté azt meg, mi által Heytesbury l. irlandi alkirály, az attorney general és Fremantle azonnal megküldék hivatalukról lemondásukat. A' miniszterium szétbomlása Irlandban is nagy hatást okozott 's minden osztályú körökben leginkább azon kérdés megoldása foglalkodtatja az elméket: vajjon ki fog kormányozni? Peel leléptén általányosan örvendenek 's bárki üljön helyére, az irlandi conservatívek többet remélnék tőle, 's rozszabttól nem tartanak, mint Peel éreztetett velök. A' repealerek pedig szerföltött meglepettek, 's hamarjában nem határozhatják el magokat az iránt: vajjon minő irányu állásba helyezték magokat a' végrehajtott kormány ellenében, arról azonban mégis meggyőződtek, hogy a' bukkott kormány embereit ügyöknek védőji közé ezentul sem számíthatják. Általában a' két szigeten azt tartják: hogy ha wigh pártból fog alakíttatni ministerium, akkor a' parlament teljes feloszlása fog következni, mert a' mostani tagok közt nincs meg azon arány, mellyel kormányozni lehessen. — Londonban dec. 15én a' guildhalli választók népes gyűlést tartottak, mellyben a' kérdésbe hozott gabnatorvények felett folytak a' viták. Mindenek előtt Russell lord levele olvastatott fel, mellyben ez menti magát, miszerint ügyeinek mostani fordulata miatt a' gyűlésben nem jelenhetik meg. A' tanácskozás eredménye lett: a' gabnatorvények teljes megszüntetésének sürgetése; az erről szóló határozat zárszavai következők: „Figyelembe vévén Nagy-Brittanniának mostani politikai, kereskedési és gazdasági viszonyait, elkerülhetlenül szükséges, hogy a' gabnatorvények, valamint minden egyéb törvény, mellyek a' néptömeg élelmzésére szolgáló cikkekkel adóztatják, haladék nél-

kül szüntessenek meg. Ez még csak egy részét teszi jövő politikánk szabadabbellvő rendszerének. Négy képviselőink meg fognak kéretni, hogy a' gabnatorvények teljes eltörletését az alsóházban legerélyesebben sürgessék. Hasonló határozat hozatott a' dec. 13kán Manchesterben tartott népgyűlésen is, hol a' legtehetősebb gyárosok és bankárok neveit is az aláírtak közt olvashatni.

Az ujon alakítandó britt miniszterium iránti bizonytalanságok 's nehézségek is végre megoldattak. Mihelyt Peel dec. 17d. határozott nyilatkozatot adott arról, hogy ő képtelen az eddigi miniszteriumot ismét összeállítani. Russell azonnal esti 8 órakor Lansdowne marq. kíséretében a' királynő különös parancsára Windsor palotába ment, hol az éjet is töltötte. Másnap megjelent londoni magányszállásán számos barátától környezve, honnét rögtön futár küldetett l. Cottenham után, kinek megérkezéttével a' tanácsközvény mintegy 3 óraig tartott; mellynek eredményével Russell ismét a' királynőhöz sietett. Az itteni egyttbeszélgetés sikerét a' dec. 19kei M. Chronicle közli, miszerint Russell lord az ujon miniszterium-alakítást csakugyan elvállalta; de a' miniszterek névsorozata hivatalosan csak a' következő napon fog közöltetni. A' Standard azonban hiteles kűtfőből merítetten állítja: hogy annak tagjaiul a' Melbourneféle cabinet emberei fognak alkalmaztatni; nevezetesen a' Chronicle szerint Palmerston külügyi, Morpeth belügyi, l. Grey gyarmati, C. Wood hadimiszterek, Macaulay a' lancasteri hűség kancellárja, Labouchere kereskedelmi m., C. Buller irlandi státustitoknok 's Lansdowne minisztertanácsi elnök leendnek. Peel miniszteriuma mellett csak négy nyilatkozott volt társai közül, ellene kilenczen 's ezek közt Wellington hg. is.

Franciaország.

Kellemetlen előzvények közt néz a' francia miniszterium a' nem sokára megnyitandó kamrák elibe, minthogy ön keblében is szakadás jeleimutatkoznak, mi közelebbi alkalommal Salvandynek Dumonnali öszszeütközéséből származik; e' mellett az udvar is hideg közönyösséggel nézi a' kormány ezen lázas hanykodását; 's ha ezekhez vesszük még azon ingatlagságot, mi az angol miniszterium lelépte által uttetett rajta, méltán gyaníthatni, hogy az october 29ki miniszterium emberei olly krisis küszöbén állnak, mellyet teljes épségökben aligha élendnek tul. Duchatel ugyan az alsó házban 30 többséget számít, de ezen számítás könnyen csalhat, ha eszünkbe juttatjuk, mikép több választó község fenyegetést intéze képviselőihez őket többé ezen díszes pályára meg nem választandók, ha a' mostani miniszterium megbuktatására nem dolgoznak. Az udvar egészen családi tervekbe mélyedett 's úgy látszik, hogy a' mostani kabinet feloszlása nem nagy szomorúságra lenne. Néhány nap előtt gr. Molé hosszúsas tanácsközvényt tartott Montalivettel, ki a' Guizotféle kormányt rögzött ellene, habár eddig azt nyilván nem mutattais. A' király személyes kívánsága lenne az igazgató kormány élin gr. Bresson és Dupint látni; de az első valahányszor hasonló ajánlatokkal kínáltatott meg, azokat mindannyiszor elutasítá; a' második pedig a' miniszterium-alakítást olly föltételekhez köték, mellyek el nem fogadhatók. Thiers baráti legnagyobb munkásságot fejtene ki, hogy vezérokét a' nap arszlánjává igathassák; de még eddig hiányzik támogatásukra az udvar hajlama, melly az 1840ki eseményekre élénk emlékezik. Néhány nap óta a' kormány békétlenség 's lázadás-kitöréstől tart a' tanuló ifjúság részéről, miért is azon házak 's utcákat, hol ezek számosabban tartózkodnak, kemény őrizet alá véteté. — Gróf Salvandy vállala a' trónbeszéd-elkészítést, mellynek első pontja a' dec. 15én tartott minisztertanácsban olvastatott fel. Guizotnak egészségi gyöngékedése folyvást tart. — Azon hir, mintha a' francia és spanyol udvarok közt egyezés történt volna Izabella királynőnek Trapani gróffali öszszeházasítási érdekében, a' dolgok későbbi fejlődése által igazoltnak látszik. Mi leginkább kivehető, hogy Anglia hathatósan ovakodik minden olyan egyezkedéstül, melly a' spanyol királynő házasságára vonatkozik; a' britt kormány nem akar ugyan ezen elvont dologba avatkozni, de azt sem engedheti meg, hogy mások által erőszakoltassék az; ennél fogva minden egyezvényt, mellynek tartalma illyen szövetségről szól, nem kötött 's érvénytelennek tekint. Illy modorban szerkesztett tudósítást közölt nem rég a' britt kormány a' francia udvarral, mi Lajos Fülöpöt igen meglep 's többen gyanítják, hogy Trapani gró-

tatik, káros hatású lehet, megírja ugyan a jó elv követkevényeit, de az élet nem bírja megazokat, így a magányjoghöz egész utolsó hajszálig ragaszkodás az egyesek féltelenségére nyit utat, mi mellett a közrend nem állhat meg. Így voltak e' pontok között, miket sikerrel használhatott a' megye, de az elvűség mindent megdöntött. Oh bár mindenben az igazsághoz szilárd hűség volna jelleme e' megyének!

Eddig tehát megtudtuk, hogy szükség van, de írjaul mit sem tevének. Ekkor lépett föl L. S. K. két egészséges indítványával. Első: a' szeszégetési tilalmat pótlólag én az élelemennyiséget, mit a' gyárak fölemésztének, nem tudom, de bármennyi is az, védők a' tulajdonjog, azért bátor vagyok egy más módot figyelembe ajánlani: szólíttassanak föl az illető gyártulajdonosok becsületszóra magokat lekötöni, hogy, míg e' szükség tart, gyáraikban burgonya 's buzából szeszt égettetni nem engednek. A' czélszent, méltó egy kis önmegtagadásra. Ez által a' megye kimutatja törvények iránti tiszteletét, 's azt hogy a' népnemoron nemcsak szóval, de tettel is kész segíteni. Elfogadtatik. — A' másik: neveztessek egy általános választvány, mellynek elnöke itt a' középpontban lakik, tagjai osztassanak szét minden járásban, 's kötelezők legyen a' népállapotot örökítő szemmel tartani, 's kellő rendelkezéseket tenni. Elfogadtatik.

Ezután felolvastattott Pest levele, melly szép tiszta nyelven panaszkodik, hogy a' turopoliai nemesség a' tart. gyűléseken eddig gyakorlat által erős, személyes szavazási jogától tétleg eltávolított, 's e' tettet egy k. k. rendelvény helybenhagyja. Erre elnök ő msa megjegyzé: e' levél egyoldalú; említi a' tény, de nem mutatja ki a' forrást, honnan hitelesen merithette. Azért, mert valaki panaszkodik, még nem következik, hogy igazsága is van. Lehet hogy e' k. rendelvényt a' körülmények hatalma, a' tanácskozhatalásra nélkülözhetlen rend fenntartása idézte elő. De e' rendelvény még nem törvény. Egyébiránt roppant ellenmondás az: követet küldeni, 's még fejenként is szavazhatni. Minek így a' követ? Minek az utasítás? De akármit van, a' dolog utja nem ez, azt országgyűlésre véli utasítandónak. És mondatott: a' közjogok a' magyar országgyűlésre tartoznak, a' tart. gyűlés ezt megtámadta. A' kormány is közjogokat akar resolútiók által eldönteni, mit engedni nem lehet. L. Felirunk? annak alapja egyoldalú, 's a' megye méltóságával össze nem fér. A' dolog nem új 's annyit tudunk, hogy minden erőködés mellett sem sikerült eddig kimutatni a' gyakorlatot, mi támogatná a' fejenkénti szavazásjogot. A' törvényben ennek semmi nyoma. 'S mi követ az, kit a' legutolsó becskoros is leszavazhat? Erre példát Európa nem mutat. Hagyjuk e' tárgyat, majd intézkednek ok municipális joguk felett, a' közjoghoz pedig majd Pozsonyban szólnak, mi bíránk nem vagyunk. Ez átgondolt beszédnek emlékeztetünk csak töredékeit sem ragadhatta meg a' sebesség miatt, mellyel mondva volt. Halkabság idét enged a' hallgatónak megfontolni az okokat, ez által beszéd és ügy egyaránt nyer. — És még csak egyet.

Bemutatott dec. 17. a' közmunkák rendezését illető szbírői öszszeírás. Voltak kik a' közmunkások közé a' jobbágytelkes nemeseket beirák, voltak kik ezt nem tevék. Kérdés tétetett tehát: vajjon jobbágytelkes nemesek köteleztethetők e' törvény szerint közmunkákra? Több velős beszédke szebb hévvel illy kis idő alatt aligha mondatott el valaha e' teremben, 's két egymástól tisztán kiváló ellenvélemény fejtett ki. A' kérdésre nemmel felelők: az 1835. 11diki t. cz. a' jobbágytelkes nemesre terheket ró, 's mik ezen terhek, azoknak fajait határozottan elszámlálja; van e' itt szó a' közmunkáról? „Nincs, no tehát nezzük az 1844diki 9dik t. cz. 7d. pontját, mit mond ez? Kik a' fenálló törvények szerint közmunkát nem tettek, azt tenni ezután sem tartoznak; a' jobbágytelkes nemeset törvényszerint erre tehát nem szoríthatni. Nemes hévvel felelt erre Al. P.: az 1844ik: IX. t. cz. 1s0 pontja világosan mondja: minden jobbágy, ki urbéri telekkel bír, közmunkát tenni tartozik. Jobbágy e' tehát a' nemes? ha igen, — alkalmazzuk. Oh de mi igen szeretjük, és szépen tudjuk simogatni nemes társainkat, miért? hogy bizonyos alkalmakkor hasznukat vehessük. — És felhozott: az 1844. IX. t. cz. 7ik pontja így szól: „kik eddig közmunkát nem tettek, azzal ezután sem tartoznak, kivéven, ha a' jelen törvény arra világosan kötelezne“ kötelez e' háta' jelen törvény? igen, annak első pontja így szól:

„minden jobbágy, ki urbéri telekkel bír.“ E' törvény általános, nem veszi ki senkit, kiterjed mindenkire, 's így jobbágytelkes nemes közmunkára törvényszerint kötelez. Nem a' személy 's az emberiség van itt megróva, mert a' földet nyomja a' teher; az után szabad, ez után adózni 's közmunkákra kötelez. Ez elv után rovatnak meg a' nemesek. Mi lenne az: adóra szoríttatik a' jobbágytelkes nemes, 's mert földet bír 's hasznait élvezi, de most a' közmunkától fölmentetik, noha bírja ugyanazon földet, melly teherrel jár? A' világos törvény, az elvűség, az örökigazság 's más megyék példája e' mellett szól, 's még is a' többség végzése az lön: hogy a' jobbágytelkes ns közmunkára törvényszerint nem szorítható! — És való, hogy erről pro és contrasokat vitázhatni. E' kis mondáska: „akár nemes akár nemeses“ ha belé szuratik, tömérdek idét és küzdést vala megkimérendő. — És most becsánatot a' hoszszu közlésért*) 32.

Tolnamegyei közgyűlés folytatása's vége.

Harmadnap Bezerédj István tb. ur egy ns Hont megyéből magány-uton hozzá küldött levelet, melly úgy mond az ismértes honti eseményeket foglalja magában, előadta 's fölvetetni kérte. Ez a' boritéki czimzet szerint Hontmegyéből, nem pedig Hontmegye közönségtől származottnak olvastatván, elnök főispán ur által felnyitott 's minthogy magány-peccéttel erősítve 's belső foglalatlja után ns Hontmegye közönsége aláírással volt ellátva, holott a' megyék egymásközi levelezéseikben a' törvény értelme szerint tulajdon hiteles peccétsjeikkel élni 's ezek rá illesztésével kötelesek illető közleményeket szétküldeni, a' levélnek igen kevés pártolója akadt 's leginkább arról vala szó: vajjon azon uton e, mellyen érkezett, vagy pedig a' megye utján küldésék e' a' levél vissza? a' KK. és RR. ezen gyűlésükre illy módon terelt irómant a' kérdéses kellék híjánja miatt Hontmegye levelének nem, de az aláírás általánosága miatt folyamodásnak sem, hanem az érintett közönség nevében bitorolt aláíratnak tekintették 's azért azt a' dologban netalan szükségesnek találandó további intézkedés következtethetése tekintetéből olvasatlanul ns Hontmegyének megküldetni rendelték.

Régi szokás szerint egy évre törvényszéki ülönkököl törvénykezési fontos kötelességre pontos megjelenésük által bizton reményelt teljesítendősi föltétel alatt Perczel Gábor, Ujváry József, gr. Aichelburg Ferencz, Salamon Antal és Rohonczy Imre, helyettesekül pedig Bezerédj István, Sztankovánszky Imre, Perczel Miklós, Daróczy János, Schneller Antal, Daróczy Sándor, Forster János és Gaal Eduárd — az urbéri törvényszékekre különösen Bezerédj István, Sztankovánszky Imre, Forster Benedek, Perczel István, Forster János, Gindly Antal, Vizer János és Tassy Gábor választattak. Jövő évnegyedes közgyűlés 1846dik évi mártius 30lik napjára határozottatott.

A' levelezések közt a' kisdedovó intézeteket Magyarországon terjesztő egyesületek felszólítására a' ns megye nemesi pénztárból 200 pfgót mint örökös és kettős részvénydíjt rendelt kifizettetni. A' járásbeli főbírák a' Helytartótanácsnak azon k. intézvényre, melly az idei közszükség elhárítandását tárgyalza, jelentették, miként nálunk az idei termellen panaszot nem emelhetni. A' mostani tények világában bebizonnyult 's kívánatos a' lön, miként az alapítványi uodalmak az eddigi szabályos ugyan, de mégsem helyeseltető rendszer javítására szinte méltányos gond fordítatnak; épen a' napokban esett értesünkre, hogy egy tisztviselő három év előtt a' szegzárdi uodalom ügyeiben megérdemelt, de a' systema szerint csak még ezután kifizetendő napidíjainak felsőbb helyről leendő megérkezését nem várhatván az uodalmat perrel támadá meg; számos illy panasz emelkedik az uodalomnak illy fontolva haladó rendszere miatt, ha így megy, reményelhetni, hogy a' milly késedelmes a' fizetés, olyan leend az uodalom érdekeire néve a' munka is. Így megy itt a' gazdálkodás minden rendszer; ugyanis Szegzárd város mult évben már eleget sürgetve a' düledező iskolához kijavittatását, az uodalmi tisztség akkor jelentését tenni nem mulasztá el, mi több, ezt már a' megye is felírásában szükségesnek látta, de az uodalom fejétül még egy betű sem érkezett 's Tolna vármegye kiküldött főbírájának jelentésére az iskolát, mint a' 600 főre menő ifjuság élte koczkáztatása

*) Ezentul is, bármi tárgy 's alkalmról is örömmel veszi, és szívesen kikéri a' jelenhez hasonló, sok oldalu, szabatos nyelvű 's férfias higgadságu czikkeket. A' szerk.

nélkül nem használható becsukatta és ezt felsőbb helyre sürgöny által följelentetni rendelte. — A' Kapos, Sió és sárvízi hajózás legfőbb akadály a' szegzárdi alacsony vámbúd, errenézve sem kaphat a' megye tudósítást, mi jelen gyűlésből szinte sürgettetik. — A' folyamodványok között kiemelendőnek vélem Szegzárd m. városét, melly szerint ez esedezik, hogy miután a' szegzárdi uodalom a' tűzifa-eladásra néve egyedárusságát számos évtől fogva üzi'sa'fa árát folyton emeli, a' nélkül mégis, hogy a' közönséget elegendő tűzifával ellátni képes volna — a' tűzifával kereskedést bárkinek azért is engedné meg, mivel az a' kir. kisebb haszonvételek közé nem soroztatatik, a' KK. és RR. méltányolván a' folyamodást, nem tekintvén az uradalmi ügyészek e' tárgybani védelmére, a' tűzi fával leendő szabad kereskedést kihirdettetni rendelte. Közgyűlésünk tegnap félben szakadt 's a' törvényszékek után fog ismét folyamatba tétetni, az érdekesbokról annak idejében ismét. A' rendes levelező.

Budapesti napló. (Dec. 31kén.) És így az 1845dik év vigalmi 's bánatival együtt elbucszuk örökre fölünk; 's ha utolsó napján visszatekintünk a' multa, vi gasztalódnunk kell jelen bajaink felett, hogy a' multakat szerencsésen meghaladtuk, 's így amazok is mulandókká lesznek. Reményekkel nézünk pedig a' jövő elibe, mert az mindig titokteljesen biztat, 's évről évre ad egyegy örömpontot, az újévet, mellyre mindenki előáll üdvkivánattal; — mi is tehát ó és új előfzetőinknek boldog új évetl kívánunk. — Nagy karácsoni szép idét tevő örvendesség, kis karácsonra borultn a' két napi havas eső után fagygyal köszönt be, de dunajégről még szó sines; — kivéven azt, melly ikevárások közt közlekedést akadályozandó a' vámtűgy czölőpein torlódt meg; 's minthogy a' hidbérlek fagy csak érez jégtöröknek enged, ezek pedig nem könnyen kaphatók, a' gőzhajókkal szállítás köztünk hoszszu időre megszűnt. — A' legközelebb mult ünnepekben tartott lakomák között a' gyűlde' tüntette ki magát leginkább, melly a' hozzá szító flatalság szép színt vendéglette meg; ezentul pedig többször még különféle szellemi években is részesítendő. — A' pesti kör legközelebbi hangversenyét díszes hölgykoszorú ékesítette, 's a' tereméből kiszorult férflereg csak melléknyílásokon élvezte a' zenekéjt; erre azon megjegyzés tétetett: hogy mennyországban ajtó mögött is jó állani; — tehát magyar hölgyeink angyalok volnának? — A' nemzeti mint egyéb köreinkben 's társulatinkban is szorgalmasan mulatnak, pipázgatnak; mert csak kell lenni a' terjedelmes fővárosban helynek, hol megemlékezzünk nemzeti charactereünkről. — Az egyesületek közt a' Concordia sem alszik, hanem éber figyelemmel sürgeti tagjait, hogy kötelezéseik lerovásában járjanak el. Reméljük hogy évük nem sokára nekik is lejár. — E' tekintethen megemlítettünk hiszszük azt is, hogy Pesten tót tanulók társasága garendszeresítette magát; nem más e' z é l r a mint, hogy, magokat nemzeti czélokra kiműveljék, 's a' szláv hazának munkás polgárává váljanak. (Commentárral is szolgálhatnánk) Magyar lapok a' német színházgazdátot folyvást rovatgatják, hogy a' Veszter- és Bi-hary-társaságot színpadán fellépni nem engedte; amaz urak nem tartják meg a' mértéket; hát nem olvasták önök a' Spiegelből, hogy az illető ur egyszer megjédt, mivel a' magyar tánczért erősen megfenyegették; legyünk méltányosak, a' hoszu édes; és mikor vehette volna director ur ijedő tehettségét jobban gyakorlatba, mint midőn hozzá kérelemmel járultak? Egyébiránt kár, hogy azon fenyegetőzők nyersesége maga idején nem jöve kúztudomásra; táncz és zene oly dolog, mit akár Amerikában élvezhetni, ha mindjárt magyar volna is. — A' Redoutkavéház új bérlő kezére került, 's most a' régi képek helyén magyar ezimer díszelég; jelölül hogy azon helyen a' világ minden nyelve teljes szabadsággal bír; de magyarul nem értenek. — Mult héten temetett el Bécsben egy jeles hazánkia Lippich Vilmos egyetemi előgygyakorlati tanár. A' gyászünnepeken 15 magyar ifju nemzeti díszkötönsben kísérte az elhunyt tetemeit. Lengjen béke fölöttük! — Épen oly becses, mint ritkasága miatt figyelemre méltó irodalmi tü-neményt mutatunk be olvasóinknak: „A laktan magyar szülők, nevelők és tanítók számára. Hét—tíz éves gyermekek körül figyelemébrésztés és erősítés, értelem-fejtés, rendhez 's kimerítőleg beszélésre szoktatás, emlékező tehettség edzése, föbeli számításban gyakorlás, a' mértan tanulására előkészítés 's némi rajzolás tekintetéből használatra eredeti modorban készítő Szó n y i Pál nevelő. 205 fa— 's 1 papír-alakból álló gyűjteménnyel 's több rendbeli rajzokkal.“ A' derék szerző e' tant hoszszu pályá tapasztalatira építé, 's midőn e' munkát átnyujtja elvarátnak, ezt azon meggyőződéssel teszi, hogy általa a' zsönge elemék kiképzését hatatosan segíté elő; 's hogy fáradozásit siker követendi, kétkedni nincs okunk. — Az emlékező tehettség gyakorlására más könyvecske is jelent meg: Piek Ede Mnemonikája t. i. mit szerző magyarországbani szives fogadtatása hálaemlékekül irt, 's az érdekes tannak rövid vázlatát adja, (megérteté ezt Z-olhos váltófölv. ülnök 's akad. rend. tag ur f. évi Társalkodónkban). Siker koszorúzza fáradságát, miszerint a' magyar mindig emlékezzék meg, hogy vendégektől csak jót kell elfogadnia; de feledje azon keserű cseppeket, mellyeket neki idegenek már gyakran beadtak. — Bartay Endre „Művészet i vezé“ czimű munkáját bevégezvén, jelenleg Ney F. és Garay J. közremunkálásával egy Emlékkönyv kiállításán dolgozik, melly ő es. kir. fensége József főh. nádorunk félszázados örömmünepére „Nemzeti örömmem-

lék ezim alatt fog megjelenni következő tartalommal: 1) Egy Téged Isten dicsérünk (Te Deum laudamus) nemzeti nyelven és szellemben. 2) Egy örömnótány. 3) Egy nemzeti Cantate. 4) Magyarország nádorainak életrajza sz. István korától maig magyar és német nyelven; valamint a költeményrész is magyar és német szöveggel, eredeti zenével ének- és zongorára alkalmazva fog megjelenni. Mindezekhez járul: 5) ő es. kir. Fens. családi képe Steinerker által rajzolva 's Perlasca Domokos által finomul a-czélba metszve. E' művállalat figyelemre annál méltóbb, mivel az nemesak eszmében eredeti, de magasra is 's a' nagyszerű nemzeti ünnepély dicsőítésére segédkezet nyújtand, miután egész zenei része a' nevezett alkalomkor lehető legnagyobb díszszel és számos jeles művész közremunkálásával egy nagyszerű zenekar által nyilvánosan fog előadni.

A' husáruslásügyében. Csudálkozva olvasám a' budapesti naplóban azon kevéskét, mi ott a' marhavásárról találtatik. Oka ezen nagy marhaolcsóságnak 's vásárlási csökkenésnek főleg az, hogy decemberben tömördek sertéshus szállított a' vidékről Pestre 's ennek fontja, 4 — 5 újnyi vastag alonnával vegyest, 16 — 18 kr. váltóban volt 's ha a' vidéki husárusokat a' pesti hentesek kívánságára városi rendelések nem zavarnák, még olcsóbban is vehetne a' városi szegény nép. De ha kiáll a' piacra egy vidéki husáros, annak ki van szabva néhány óra, ezentul árulni tilos. Ezen vidéki husárusról előre felteszik, hogy rosszlelkű, ennél fogva nem szabad magának húst mérnie, hanem a' város rendel mindeniké a' pesti husvágót és mértéket, mint jó kézből tudjuk félnapra 4 forintért. Ez aztán megméri igazán, nem úgy mint a' mészárosok, kikhez illyes husvágót rendelni a' városnak még soha eszébe sem jutott. A' szegénység tehát nagy részben olcsó sertéshussal él: 's ha egész évben december volna: akkor bizonyosan headnák folyamodásukat a' mészárosok, hogy a' marhaus 12 kr-ra csökkentessék. Mert bátran állíthatni, hogy novemb. 2dik felében 's decemberben nem mértek ki felényi mennyiségű húst, mint más hónapokban. Mivel pedig az, hogy a' budapesti mészárosok szénán ennyi 's amannyi száz vagy ezer marhat volnának kénytelenek tartani készen, csak mese 's nyomaték-ürügy a' husárszabáshoz: ellenben hogy a' pesti heti marhavásárból tartják a' várost, az bizonyos, igen természetes, hogy a' heti marhavásárokban pármilly olcsó is a' marha, csak a' jelen szükséghez képest vesznek, tudván hogy később úgy is majd visszahajtatják még, addig pedig nem az ő szénájokat eszi. Ezek jól jártak a' 16 krral, de bezzeg mit mondanak hozzá a' szegény marhahizlalók! 'S így végre hova nézi a' napot a' husárszabás! ? —

Ausztria.

Dec. 18án a' bécsi udvarnál tartózkodó orosz követ nagy lakomát tartott czárja születésnapjának ünneplésére, mely alkalommal nála az előkelő világ jelesbei tisztelgének. — Esz tei Ferdinand főg galliczini kormányzó és lucaiherczeg Bécsből rövid ott mulatásuk után illető állomásukra visszaindultak; Lichtenstein Károly hg. tábornok pedig készüléket tön Triesztbe indulásra, hol a' legválogatottabb 's fényesb kísérettel fog megjelenni, az orosz czárnak e' városbani elfogadására. — Velencei levelek szerint az orosz czárt oda dec. 26án várják, mely alkalomkor a' magas vendég mulattatására, Velence kormányja és polgársága mindent elkövet, hogy a' város hajlani fényének 's roppant gazdagságának még mindig értékus romjaiból meglepő jelenet varazsoljon elő; nevezetesen az ottani ujan épült nagy és pompás színház, mely az újabbkori építészet remekének tartatik, az orosz czár oda érkezése estjén fog először megnyitvatni, meglehet a' magas utazó jelenlétében.

Anglia.

Az angol miniszterség mikénti alakulásáról még decemb. 11 — 15eig semmi bizonyos nem vala tudható; e' nap reggelén Russell lordnál gyűlés tartott, melyben Lansdowne marquis, Clarendon gróf 's Palmerston vettenek részt; rövid tanakodás után Russell lord és Lansdowne marquis a' tanakodás eredményével Windsorba siettek, hogy ott a' királynónél kihallgattatást nyerjenek. „Ezen kihallgatás eredményéről — így ír a' M. Herald — eddig csak annyit tudhatni, miszerint a' két lord kinyilatkozatá a' királynónak azon tehetlenségét, minél fogva a' miniszterium-alakítási megbízatásnak még eddig eleget nem tettek; azonban e' tárgy iránti újabb kísérletre dec. 17ig terjedő határidő-hosszszabtatást kértek, melynek elmúltával ők is határozott válaszszal fognak szolgálni. „Ezen közlést a' Chronicle is erősíti, egyedül a' kieszközölt határidőt állítja hosszabb-

nak, vagyis három napig tartónak. A' wigh lap ezen hírekre következő megjegyzést tesz, melyből egyenesen következtethetni egyesülési (coalitionalis) miniszteriumra: „mi ujjolag is azt ismételtük: hogy a' liberalis párt vezére sem azon nagyszerű elvvel, mellynek sértetlenül tartásával személye is azonosult, sem a' körötte forrongó párt igényeivel, sem tulajdon méltóságával egyezőleg nem fogna cselekedni akkor, ha mostani viszonyok közt a' kormány felelősségét magára vállalandá a' nélkül, hogy egyszersmind ne biztosítsák a' még most fenálló gabnatörvények megszüntetéséről. A' pártok mostani állásából világosan kivehető, mikép a' vitatási szönyegre hozott gabnatörvények békés eldöntése egyedül azon politika által eszközölhető, mellyet Peel felállítandónak vélt, de társai körében nem létesíthető. Mi kötelességnek tartjuk kimondani: mikép Peel azon előzvényekben, mellyek ministeriuma szétbomlását eszközlék, magát statusférfúhoz illő elhatározottság-és komolysággal viselék; mi úgy vélelszünk: mikép ő a' káros hatásának bizonyult gabnatörvények teljes eltörlesztését akará keresztülvinni, tehát nem kétkedhetni, hogy a' tory minister által szándéklott terv a' liberalis kormánytól létesítésre vár, 's ezt a' nagy statusférfú kívánja is. „A' Times szinte említi a' mostani minister-crisist, 's a' wigheknak igen ajánlja az annyira kívánatos ovakodást, mert miként most állnak a' dolgok, Russell lord mind a' két házban nagy ellenzékkel fog találkozni, melly könnyen többséget tehet, ha csak valahonnan segély nem érkezik, még pedig egyenesen a' lelépett Peel részéről. Russell tehát igen eszélyesen cselekszik akkor, midőn azon állás minden viszonyai és terheivel igyekszik megismérkedni, mellynek elfogadására fejedelmileg felhivatott. — A' Standard lehetetlennek tartja, hogy Russell lord képes legyen pártjából hamarjában olyan miniszteriumot alakítani, melly egy parlamentet tul élhessen, a' Chroniclenek főnebbi nyilatkozatára pedig, mintha coalitionalis ministerium lenne alapítható, vagyis hogy wigh első minister alatt Peelit tárczát vállaljon, eles csipősséggel megjegyzi: mikép ez a' miatt sem lehetséges, hogy Peel is, mint Russell a' gabnatörvények teljes eltörlesztését akarja, mint-hogy habár e' kérdésben egyeznek is, azért van sok más pont, mellyekben nézetek egymástól igen elgázók; ha tehát Russell lord a' gabnatörvények eltörlési kérdését egyenesen azon reményhez csatolja, hogy miniszteriumába Peelit befűzi, 's ennek pártjával egyesülten diadalmasan vezetendi keresztül az összeülendő parlamenten a' legtüskésb ügyet: akkor a' derék alsóházi tagnak javasolja, hogy sokkal czélszerűbben cselekszik: ha minél előbb öszszeszedi Londonban sátorfáját 's visszasiet Skótziaába a' karácson-ünnepnek ottani megütlésére. — Peel miniszteriumának lelépési híre decemb. 13án jutott Dublinban köztudomásra, 's nem sokára hivatalos tudósítás erősíté azt meg, mi által Heytesbury l. irlandi alkirály, az attorney general és Fremantle azonnal megküldék hivatalukról lemondásukat. A' miniszterium szétbomlása Irlandban is nagy hatást okozott 's minden osztályú körökben leginkább azon kérdés megoldása foglalkodtatja az elméket: vajjon ki fog kormányozni? Peel leléptén általányosan örvendenek 's bárki üljön helyére, az irlandi conservatívek többet remélnék tőle, 's rosszabbtól nem tartanak, mint Peel éreztetett velők. A' repealerek pedig szerföltött meglepettek, 's hamarjában nem határozhatják el magokat az iránt: vajjon minő irányú állásba helyezék magokat a' végrehajtó kormány ellenében, arról azonban mégis meggyőződtek, hogy a' bukkott kormány embereit ügyöknek védőji közé ezentul sem számíthatják. Általában a' két szigeten azt tartják: hogy ha wigh pártból fog alakíttatni ministerium, akkor a' parlament teljes feloszlása fog következni, mert a' mostani tagok közt nincs meg azon arány, mellyel kormányozni lehessen. — Londonban dec. 15én a' guildhalli választók népes gyűlést tartottak, mellyben a' kérdésbe hozott gabnatörvények felett folytak a' viták. Mindenek előtt Russell lord levele olvastatott fel, mellyben ez menti magát, miszerint ügyeinek mostani fordulata miatt a' gyűlésben nem jelenhetik meg. A' tanácskozás eredménye lett: a' gabnatörvények teljes megszüntetésének sürgetése; az erről szóló határozat zárszavai következők: „Figyelembe vevén Nagy-Britanniának mostani politikai, kereskedési és gazdasági viszonyait, elkerülhetlenül szükséges, hogy a' gabnatörvények, valamint minden egyéb törvény, mellyek a' néptömeg élelmézésére szolgáló czikkeket adóztatják, haladék nél-

kül szüntessenek meg. Ez még csak egy részét teszi jövő politikánk szabadabbellvő rendszerének. Négy képviselőink meg fognak kéretni, hogy a' gabnatörvények teljes eltörlesztését az alsóházban legerélyesebben sürgessék. „Hasonló határozat hozatott a' dec. 13kán Manchesterben tartatott négygyűlésen is, hol a' legtehetősebb gyárosak és bankárok neveit is az aláírtak közt olvashatni.

Az ujon alakítandó britt miniszterium iránti bizonytalanságok 's nehézségek is végre megoldattak. Mihelyt Peel dec. 17d. határozott nyilatkozatot adott arról, hogy ő képtelen az eddigi miniszteriumot ismét összeállítani. Russell azonnal esti 8 órakor Lansdowne marqu. kíséretében a' királynó különös parancsára Windsor palotába ment, hol az éjet is töltötte. Másnap megjelent londoni magányszállásán számos barátitól környezve, honnét rögtön futár küldetett l. Cottenham után, kinek megérkezéével a' tanácskozvány mintegy 3 óraig tartott; mellynek eredvényével Russell ismét a' királynóhoz sietett. Az itteni együtbeszélgetés sikerét a' dec. 19kei M. Chronicle közli, miszerint Russell lord az ujon miniszterium-alakítást csakugyan elvállalta; de a' miniszterek névsorozata hivatalosan csak a' következő napon fog közöltetni. A' Standard azonban hiteles kútfőből merítettten állítja: hogy annak tagjaiul a' Melbourneféle cabinet emberei fognak alkalmaztatni; nevezetesen a' Chronicle szerint Palmerston külügyi, Morpeth belügyi, l. Grey gyarmati, C. Wood hadi miniszterek, Macaulay a' lancasteri hgség kancellárja, Labouchere kereskedelmi m., C. Buller irlandi státustitoknok 's Lansdowne minisztertanácsai elnök leendnek. Peel miniszteriuma mellett csak négy nyilatkozott volt társai közül, ellene kilenczen 's ezek közt Wellington hg. is.

Franciaország.

Kellemetlen előzvények közt néz a' francia miniszterium a' nem sokára megnyitandó kamrák elibe, minthogy ön keblében is szakadás jelei mutatkoznak, mi közelebbi alkalommal Salvandynek Dumonnali öszszeütközéséből származik; e' mellett az udvar is hideg közönyösséggel nézi a' kormány ezen lázas hanykodását; 's ha ezekhez veszszük még azon ingtagságot, mi az angol miniszterium lelépte által ütettet rajta, méltán gyaníthatni, hogy az october 29ki miniszterium emberei olly krízis küszöbén állnak, mellyet teljes épségökben aligha élendnek tul. Duchatel ugyan az alsó házban 30 többséget számít, de ezen számítás könnyen csalhat, ha eszünkbe juttatjuk, mikép több választó község fenyegetést intéze képviselőihez őket többé ezen diszes pályára meg nem választandók, ha a' mostani miniszterium megbuktatására nem dolgoznak. Az udvar egészen családi tervekbe mélyedett's úgy látszik, hogy a' mostani kabinet feloszlása nem nagy szomorúságra lenne. Néhány nap előtt gr. Molé hosszszas tanácskozványt tartott Montalivettel, ki a' Guizotféle kormányt rögzött ellene, habár eddig azt nyilván nem mutattais. A' király személyes kívánsága lenne az igazgató kormány élin gr. Bressont és Dupint látni; de az első valahányszor hasonló ajánlatokkal kináltatott meg, azokat mindannyiszor elutasítá; a' második pedig a' miniszterium-alakítást olly föltételekhez köté, mellyek el nem fogadhatók. Thiers baráti legnagyobb munkásságot fejtenek ki, hogy vezéröket a' nap arszlánjává igatthassák; de még eddig hiányzik támogatásukra az udvar hajlama, melly az 1840ki eseményekre élénk emlékezik. Néhány nap óta a' kormány békéltenség 's lázadás-kítöréstől tart a' tanuló ifjuság részéről, miért is azon házak 's utcák, hol ezek számosabban tartózkodnak, kemény őrizet alá véteték. — Gróf Salvandy vállalá a' trónbeszéd-elkészítést, mellynek első pontja a' dec. 15én tartott minisztertanácsban olvastatott fel. Guizotnak egészségi gyöngékedése folyvást tart. — Azon hir, mintha a' francia és spanyol udvarok közt egyezség történt volna Izabella királynónek Trapani gróffali öszszeházasítási érdekében, a' dolgok későbbi fejlődése által igazoltnak látszik. Mi leginkább kivehető, hogy Anglia hathatósan ovakodik minden ollyan egyezkedéstől, melly a' spanyol királynó házasságára vonatkozik; a' britt kormány nem akar ugyan ezen elvont dologba avatkozni, de azt sem engedheti meg, hogy mások által erőszakoltassék az; ennél fogva minden egyezvényt, mellynek tartalma illyen szövetségéről szól, nem kötött 's érvénytelennek tekint. Illy modorban szerkesztett tudósítást közölt nem rég a' britt kormány a' francia udvarral, mi Lajos Fülöpöt igen meglepé 's többen gyanítják, hogy Trapani gró-

fot ezen tervre mellőzvé, helyette Francisco de Paula egyik fiát választá; de hasztalanul, minthogy ezek a királynőnek férjei azon eskü miatt sem lehetnek, melyet a haldokló anya ágyánál tettek. — A császári hadsereg fenmaradt romjai a párisi hadastyánok dec. 15-én vendéglétek meg a királyi palotában. Ezen lakoma egyékor mindig az ausztraliczi ütközet évnapján azaz dec. 2-án szokott ünnepeletni, de 1840 óta a császár tetemeinek eltemetési napjára tétetett át, vagyis dec. 15-ére. Az asztalnál elnöklött Schramm tábornok, mellette Gourgaud. Háromszor ültetett áldomás pohár: a császár, a bajnokok (aux braves) emlékére, Lajos Fülöp egészségére, a haza jóllétére, és szép szavakban melegített fel a hála a nemzet iránt, mely a világ legnagyobb emberének Napoleonnak hült tetemciszámkivetési helyéről Párisba a szabad nép szabad hazája szívébe hozatá. Valami hasonlíthatlannak beszél-lik a sérült s elaggott hadastyánok azon lelkesülését, mellyel elhunyt császárukról beszélnek: „minden volt, mellette, nélkül, előtte, vagy utána, minden semmi volt hiedelmök szerint. Láthatók voltak a nagy bajnok fegyverviselői, apródjai, kik lángzó szavakkal beszélék a régi meleg napok emlékeit; di-ésérék, több: csudáltak, még több: imádták császárukat, szemek könyözönben fürödtek. Egyik szónok- lott az ausztraliczi diadalról, másik az olasz és egyptusi hadmenetekről; a harmadik emlékezett a nemzeti gyűlés bajteljes napjaira. Felszámíták barátai- kat s fegyveres társaikat, kik még életben vannak, s mi hasonlíthatatlanul csekély volt ezek száma azon sokakéhoz, kik az örökzöld elysium kéjeit élvezik már. Különösen sokat tartanak katonai érdemeik- re. — A királyi család dec. 20-kán st. cloudi mulató- kastélyából a tuillériákba költözött. Dec. 21-kén ér- kezett Ibrahim pasa a verneti fürdőbe, hol a hely- beli hatóságtól ünnepélyesen fogadtatott; egész utja hosszában lovas katonaság volt felállítva; a hely- ség fő terén pedig diadalív, mellyen a francia nem- zeti színek s aegyptusi zászlók lobogtak; ugyanitt várakoztak a helybeli maire és lelkész, kik a keb-

lökbe érkezett keleti magas vendéget jeles beszé- del üdvözlék. A diadalív homlokzatára e szavak voltak írva: „Au vainqueur de Koniah et de Nezig.“ A fürdőház előtt, hol a magassága szálla meg, egy más diadalív volt felállítva négy átvilágító szöglet- tel, mellyeken egyenként felirások voltak olvas- hatók, az első: „Mehemed Ali méltó fiának;“ máso- dikon: „Kelet legerényesbikének;“ harmadikon: „A francziák barátjának;“ negyedikon: „Az aegyptusi hősnök.“ Ibrahim ezen feliratokat az intendans által, ki egyszersmind tolmácsi szerepet viszen, lefordit- tatá magának, mi miatt a francziák nem kissé ütköz- tek meg, hogy világhasználatu nyelvüket keleti ven- dégük megtanulásra mindeddig nem méltatá.

Olaszország.

Dec. 13-án reggeli 4 óra tájban érkezett meg az orosz czár kíséretétől legjobb egészségben Na- polyból Rómába. Terracinánál, hol t. i. a magas utazó a pápai birtokba lépett, az ottani hatóság által üdvö- zöltetett, innét az ut egész hosszában egész Róma kapujaig katonai osztagok voltak felállítva. A Gus- tiniani palota előtt — hova szállandó vala — tiszte- letére polg. őrség várakozott, mellyek az elfogadás ut- tán pápai katonák által váltattak fel. Déllelőtti 10 óra- kor Lambruschini bibornok fényes kísérettel jelent meg a czári vendégnél, ezt pápa a szentsége nevé- ben üdvözölvén. 11 órakor pompás hintóban, számos kísérettől környezve indult meg a czár a szentaty- na látogatására, kitől magas rangjához méltó tisztele- tel s megkülönböztetéssel fogadtatott. A czárt a pápai trónterembe Butenieff titkos tanácsos s követ kísérte, hol a szentségén kívül még Acton bibornok is jelen volt. A nyugati s keleti keresztység fő- nökeinek társalgása közel 1 1/2 óraig tartott, akkor a kíséret tagjai a szentségének bemutatattak. Elvá- láskor a kiinduló czárt a szent atya egész az elő- szobáig kísérte, hol mindenek szeme láttára szíves ölelés által vönek egymástól búcsút. Ezekből némely- lyek következtetni szeretik, hogy az orosz üldözö po- litikában közelebb időben sok változás történt, vagy legalább történni fog. A czár már Palermóból zigo-

ri parancsot küldött, miszerint a nyilvánosan kö- lötti vádak szoroson vizsgáltsanak meg. Különösen hatott a czár az augs. köz újságból először olvas- tott azon hír, mintha a czár parancsot adott volna Lengyelországban egy apácza zárda-eltörlesztésé- re, honnét az ottan tartozkodó szerzetes szüzek elszál- lítottván az épület egyéb kormányi használatra ren- deltetett fordíttatni. A szíves fogadtatás s a még szívesebb elválás reméltetik, hogy a széles orosz birodalomban a katholicismus ezentul több kedve- zésben fog részesíttetni, mint eddig.

Mivel a szentsége a czár látogatását viszony- ni szándékozott, a czár ezt megelőzve, másodszer- is megjelent az egyház feje tiszteletére ez alkalom- mal búcsút is veendő. A magány-beszélgetés a két egyházi fő közt egy óránál tovább tartott; ezután a kíséret a sztsge a czárt egész az előtermekig, hol ez a pápa kezét megcsókola, a szentsége pedig átölelé- s megcsókola őt. Ezután dec. 18-kán korán reggel a czár, mint névünnepén a görög szertartásu kápolná- ban misén és „Teged Isten dicséreté“ ajtatossága- megjelenvén Florenz felé indult, hova 19-kén 5 óra- kor érkezett, s a Mediciek híres városa minden rit- kaságit meg szemlélte.

Az orosz czár végezvén a szentségéneli tisz- telgését, sietett a szentpéteri egyház meglátoga- tására. Itt már orosz tábornok-öltönyben volt látható előbbi látogatását pedig kozák-hettman egyenruhá- ban bevé. A templomba léptekor hallhatólag mond- kísérőjének: „C'est étonnant! Quelle proportion d' architecture! (bámulandó milly építészeti arány!)“ s a nagy oltárt sokszori térdhajlás és csókollással tisz- telé meg a fejedelmi ajtatosság. Dec. 14-kén fényes kíséretben fölment a feisége a Péter-templom kup- jára, hol pihenésközben Luigi által szerény reggelivel- fogadtatott. A pápának szánt czári ajándék: gyém- antokkal ékesített nagy oltárkereszt tiszta vert ar- anyból, mellynek összes értéke egy millió scudira becsültetik.

Dunavizallás: Budán dec. 29-kén: 5' 7" 0" a' 0 felett

104dik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1845.

† Előfizetési felszólítás.

A magyarhoni nemes olvasó közönség tisztelettel felszólíttatik

Mult és Jelen

politikai és historiai erdélyi hírlapra a jövő 1846 első felében teendő előfizetésre; mely az erdélyi élet és viszonyok kis tükrét fogja mutatni; s különösen a közéletet erdélyi országgyűlésről a lehelő leggyorsabb és hitelesebb tudósításokat közlend. A külföldi cikkelyek újságmagyarazattal lesznek egybekapcsolva. Előfizetni lehet minden cs. kir. postahiv. Félévi díja a hetenként öt ödféle i ven megjelenő lapnak, szép fejtér velin papiroson 6 ft. ezüstben.

Pályázat három ipartanítói állomásra.

Ő császári s apostoli királyi felsége legfelsőbb parancsa következtében közhírül ítéltik: hogy a szabad királyi Pestvárosában létesülendő Iparianoda mellé külön külön 1000 p.ftnyi fizetéssel, melly minden 10dik évi hű szolgálat után 100 pfttal gyarapíttatni fog, kegyelmesen rendszerezett többi három tanítói állomásra, a pesti királyi egyetem bölcsészeti kara előtt szóval és írásban tartandó pályázat határnapjával jövő 1846dik évi május 14ik napja tüzelettel ki olly megjegyzéssel: hogy e három ipartanodai tanszéken.

Az egyik tanító a kézműtani s gazdasági osztályban: „a természetant“ — a gazdasági osztályban: „a mezői gazdaságtant“ — és szinte ott: „az urbéri törvé- nyek elemzését, ugy az erdők fentartása s a mezői rendőrség szabályait“ — végre a kereskedelmi osztályban: „a Váltójogot.“

A másik tanító: a Vegytant és kézműtant gyakorlati kísérletekkel. A harmadik tanító pedig a gazdasági kézműtani osztályban: „a polgá- ri s vízépítészettant“ — nemkülönben: „a rajzoló földmérést, mind a gazdaságra, mind pedig kézművészetre készülőknek“ adandja elő. — Kelt Pesten, december 23kán 1845. Szoblahól Palma Elek, a magyar kir. tud. egyetem jegyzője. 1—3

† Figyelmeztetés az 1846ki postajárás könyvre.

Minden itt megjelenő naptárba egy lenni-akaró budapesti postarend találtatik beiktatva. Illyetén, régi naptárakból hosszabb idő óta évről évre hiányosan és hibásan átvett, a legújabbidőkben ezen statusintézetnél történt számos változást figyelem nélkül hagyott postarend a budapesti levelező közönség előtt semmi esetre kielé- gítő nem lehet, minután az a felemlelt okból a vele élni akarót majd minden ada- tiban tévedésbe hozza. Ez okból a cs. kir. budapesti főpostahivatali levélkihordók- tól 1846. évre jókora nagy s esinos kiadásban megjelenő postakönyvre, mellyben is könnyebb áttekintésül betűrendben nevezetes számu postahelyek foglaltatnak, hova t. i. a levélposta meghatározott napon és órában indu, s jó ut és kedvező idő- járáskor meg is érkezik, a t. levelező közönséget ezennel figyelmeztetni igen cél- szerű azon hozzátétellel, hogy azokban nemcsak a levél- hanem a kocs- v. utazási postaintézetről, mi eddigelé még nem történt, ohajtott jegyzésekkel ellátott postar- end is foglaltatik.

† Heckenast G. könyvkereskedésében Pesten

Dolezsálek Antal a vakok intézete Igazgatójának e következő munkái kaphatók: Tudósi ás a vakok intézete alkotmányáról Pesten, az intézetbeli növendékek imád- ságaival és énekeivel együtt. Ára 40 kr. pp. A magyar vaknövelő-intézet eseményei néhány vizsgálat és jelentéssel, ennek je- lenlegi állapotáról, az ó és új intézet épületrajzával. Ára 30 kr. pp.

† Gyógyszertáreladás s gyógyszerészeti segéd-keresés.

Tolna megyében Simontornya mezővárosban egy gyógyszertár, házzal s hoz- zá szükséges készületekkel szabad kézből aladó.

Ugyanezen gyógyszertárban egy okleveles segéd kerestetik hónapokint 12 p. forint fizetésre. Megjelenési idő 1846 k év első napja. Mind két tárgyban bőve- ben értesülhetni a tulajdonos Német Janoshoz intézendő bérmentes levél által. Kelt Simontornyán 1845.

Legfinomabb szerémi szilvaiz (lequar.)

nagy s kisebb mennyiségben. legjutányosb áron kapható háromkorona-utczában a Hanzély házban, miről bővebben az ottani hármesternél tudakozódhatni. 1—4

† „Hazal rejtelmek“ című regényem sajtó alatt van, s újévre három füzet meg fog jelenni. A haladhatlan akadályok miatt nem adható metsvényeket költséges diszkidás kárpóttandja. Tisztelt ivartóimat, kik szívesek voltak mű- vemre előfizetéseket gyűjteni, őszintén kérem, méltóztatassanak az izeket a pénzzel együtt minél előbb kezemhez küldeni (Pest, Zrínyi utca, b. Forray ház) s megírni, hogy az izekre jegyzett előfizetők mellyik vidéki könyvárusnál akarják példányai- kat kézhez venni. Példányok csak az előfizetések beküldése után fognak kiadatni. Kuthy.

Bába-állomás. Thuróc vármegyében egy közelebb történt halálozás következtében egy megyei fizetéses bába-állomás megürülvén azt, s azzal, a szabad szálláson és 150 pengő forintnyi évi fizetésen kívül, szinte évenként járó 12 pozsonyi mérő rost és 12 öl tüzfát elnyerői kívánókra nézve, szokott csőd, olly formán nyit- tatik meg, hogy ezek kellő adatokkal s főleg az eddigi gyakorlatot igazoló hiteles bizonyítványokkal ellátott folyamodványait, közeleg 1846 évi márt. s 15keig az alispáni hivatalnál, akár személyesen, akár bérmentes levelekben beadni tartoznak. Kelt Pribócson december 22-én 1845. 1—2

† **Művész vezér.** Alulirt tisztelettel jelenti, hogy a Bartay Endre által hirdetett „Művész Vezér“ című munka, két kötetben, még pedig az első kötet t- zonnal 1846dik január elején, a második pedig 1846ki martius hóban, mind a két kötetért 5 pforint aláírású áron műkeresdesemben kapható leszen, minél fogva tel- jes tisztelettel felszólíttatnak a t. cz. előfizetők, hogy illető példányaikat a ne- vezett időben átvenni ne terheltsenek, Pesten dec. 23án 1845, T r e i c h l i n g e r J. műáros.

T. E n d r é y Gábor és néhai hitvese született Majláth Vinczentia asszony csódtömögéhez tartozó s t. Pestmegyében keblezett Csóvár helységben létező in- gó és ingatlan vagyonok végső ítélet következtében Csóvár helységben jövő 1846ik évi aprilis 2án árverés útján eladatnak. Kelt Pesten december 28án 1845. Miskey Illés Pestmegyei táblabíró mint végrehajtó. 1—3

† Ajánlkozik egy bites **Ügyvéd s Mérnök**, ki tíz év óta urbéri rendezés-el- különítés- s tagosztályozásokban épületes gyakorlatot szerze magának a duná- tulai kerületekben akár nagyobb terjedésű uradalmak rendezése, akár kisebb köz- bírtokok elkülönítésekorül általában és különösen megkivántató minden mérnöki és ügyvédi munkálat végbe vitelére. Bérmentes levél elfogadtatik F czimzettel Zalamegye Sümeg m. városában.